

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

دولسم کال، یوسلو دری دېرشمه گڼه د ۱۳۹۷ د چنگاښ میاشت

د افغانستان د سوداګریزو اړیکو پراختیا، اقتصادي
ځان بساینې ته لاره پرانیزي

افغانی، زموږ د ویاړ،
اقتدار او ملي هویت نښه ده!

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، داکتر جهانتاب ولیزار و اقبال صافی

سردبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسئول: یما عقیف

گزارشگران: حمیدالله فیضی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسئول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: آمریت عمومی دفتر ریاست، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

Da Afghanistan Bank-Google+

د دې ګڼې مطالب

کممک های مالی صندوق بازسازی افغانستان، برای بهبود اقتصاد...

سومین جلسه شورای عالی د افغانستان بانک برگزار گردید

مصاحبه محترم خلیل صدیق رئیس ګل د افغانستان بانک با ...

د افغانستان بانک او سویلي آسیا هېوادونو د مرکزي بانکونو ...

د افغانستان بانک د زونونو کارمندانو د وړتیا لوړونې په موخه ...

د افغانستان د سوداګریزو اړیکو پراختیا د اقتصادي

کمیته رهبري صندوق بازسازی افغانستان چهارچوب برنامه ...

د افغانستان بانک عملياتي کړنوته ځغلنده کتنه

اقتصادي پرمختګ څه ته اړتیا لري؟

کم آبی بحران بزرګتر از نا امنی

در امر مبارزه با فساد، تلاش های همگانی نیاز است

مختصری به اقتصاد جهان و افغانستان

عمده ترین عوامل رشد اقتصادی کشورها

آشنایی با مؤسسه لگاتوم و فعالیت های آن

د رهبري تيوريګانو ته يوه لنډه کتنه

کلید حل مشکلات اقتصادی ما در کجاست؟

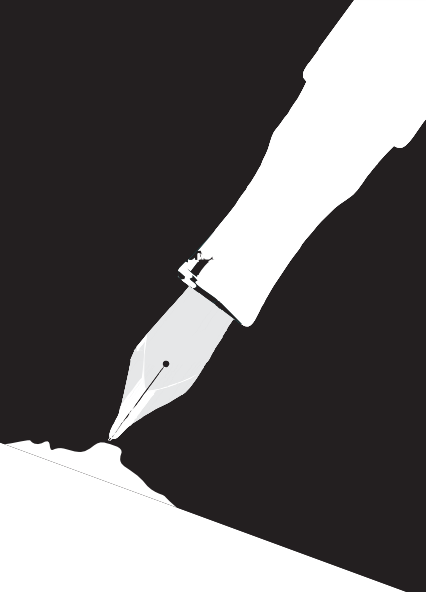
فرار از مالیات، فرار از رفاه اجتماعی

ورزش و اقتصاد

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسئولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد.

استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

کمک های مالی صندوق بازسازی افغانستان، برای بهبود اقتصاد کشور

صندوق بازسازی افغانستان به عنوان بزرگترین تمویل کننده بودجه ملی افغانستان، از سعی و تلاش دولت افغانستان در قسمت کاهش فقر، ارائه خدمات و انکشاف فراگیر حمایت نموده و حدود ۲.۴۸۵ میلیارد دالر امریکایی را طی سه سال آینده (۱۳۹۷-۱۳۹۹) برای دولت افغانستان کمک مالی خواهد نمود.

افغانستان بعد از سپری نمودن سال ها جنگ و کشمکش های سیاسی، در حال حاضر جهت بهبود اقتصاد کشور و مردم تلاش های پیگیر می نماید، اما بهبود اقتصاد کشور در کنار سعی و تلاش های مستمر به منابع پولی و مالی بیشتر نیاز دارد.

هر چند افغانستان در تلاش توسعه منابع عایداتی خود می باشد، اما کمبود منابع عایداتی مانع و سد راه رشد و پیشرفت اقتصاد کشور بوده و حتی افغانستان بودجه عادی خود را نیز نمی تواند بدون کمک های جامعه جهانی، بخصوص کمک های مالی سازمان های پولی و مالی تأمین نماید.

طی بیشتر از یک و نیم دهه گذشته سایر کشورها و سازمان های پولی و مالی، افغانستان پس از جنگ را جهت تمویل بودجه و پرداخت هزینه ساخت و ساز پروژه های زیر بنایی، کاهش فقر، فراهم سازی زمینه اشتغال، ارائه خدمات و سایر پروژه ها کمک مالی و تعهد همکاری نموده اند که یکی از آنها صندوق بازسازی افغانستان است که توسط بانک جهانی مدیریت می گردد.

دولت افغانستان با کمک های یادشده می تواند در قسمت کاهش فقر و بیکاری که از پدیده های دامنگیر و از معضلات حاد اقتصادی و اجتماعی در میان مردم به شمار میروند، استفاده اعظمی نماید تا چرخ های اقتصادی کشور دوباره به حرکت آمده و مردم شاهد بهبود اقتصادی باشند. ■

سومین جلسه شورای عالی د افغانستان بانک برگزار گردید

شورای عالی د افغانستان به تاریخ ۱۳۰۱۲ سرطان سالجاری مطابق ۳ و ۴ جولای ۲۰۱۸ سومین جلسه نوبتی خویش را طی سال مالی ۱۳۹۷ تحت ریاست محترم خلیل صدیق رئیس شورای عالی د افغانستان بانک با حضور سایر اعضای محترم شورای عالی د افغانستان بانک تدویر نمود.

شورای عالی د افغانستان بانک مطابق به اجنداء گزارش عملکرد و دستاوردهای د افغانستان بانک را طی سه ماه گذشته در عرصه های نظارتی، سیاست پولی، چارچوب حقوقی، ثبات و استحکام نظام مالی، امور مدیریتی و سایر موضوعات مرتبط مورد بحث و ارزیابی قرار داده و در زمینه، فیصله های لازم بعمل آوردند.

در اینجا مختصر موارد مطروحه را به بحث می گیریم:

محترم خلیل صدیق رئیس شورای عالی در ابتداء حضور دو عضو جدید هر یک محترم داکتر عبدالوکیل منتظر و محترم داکتر محمد نعیم عظیمی را در شورای عالی خوش آمدید گفته اظهار نمود که، اطمینان دارم حضور شما دو عضو جدید، شورای عالی را از غنا و قوت بیشتر برخوردار می سازد. رئیس مجلس افزود "از آنجائیکه هر دو عضو جدید شورای عالی از کدرهای برجسته علمی کشور هستید، حضور شما شورای عالی د افغانستان بانک را در عرصه تصمیم گیری های کلان، پالیسی سازی و تدابیر علمی-مسئله کمک خواهد کرد."

سپس، روی وضعیت اقتصادی کشور که در آن رشد اقتصادی و گزارش تطبیق سیاست پولی از ابتدای سال مالی ۱۳۹۷ عوامل تغییرات، وضعیت نرخ تورم، بیلانس تادیات، اهداف و چارچوب سیاست پولی و ارزی

کشور، ابزار سیاست پولی، روند رشد پایه پولی، نرخ مبادله افغانی در مقابل اسعار و وضعیت سکتور بانکی مورد بحث قرار داده شد.

به منظور تطبیق برنامه های انکشافی و عملیاتی، تغییرات (افزایش/کاهش) در بعضی شقوق بودجه سال مالی ۱۳۹۷ د افغانستان بانک مورد تأیید قرار گرفته و منظور گردید.

طی این نشست، گزارش وضعیت و عملکرد نظام بانکی طی سال مالی ۱۳۹۷ که توسط د افغانستان بانک آماده گردیده بود و نظارت همه جانبه و اختصاصی بانک ها و مؤسسات مالی استماع گردیده و رهنمایی های لازم در مورد ارائه گردید.

مقررۀ توزیع فایده و مقررۀ صنف بندی دارایی برای محصولات بانکداری اسلامی مورد دیگر مبحث شورای محترم عالی را تشکیل میداد که در پرنسپ منظور گردید.

در قسمت دیگر این مجلس، گزارش سیاست پولی طی سال مالی ۱۳۹۷ از جانب آن آمریت پیشکش و مورد تأیید اعضای شورای عالی قرار گرفت.

شورای عالی که بالاترین مرجع تصمیم گیری د افغانستان بانک است، گزارش اداره سیستم تادیات افغانستان (APS) را استماع و آنرا مورد ارزیابی قرار داده و چنین فیصله

بعمل آورد که از اینکه یکی از وظایف د افغانستان بانک را تسهیل تادیات تشکیل میدهد و مستقیماً در ارتقای توسعه مالی نقش مهم را ایفاء مینماید، بناءً سیستم تادیات افغانستان به حیث سوچ ملی منظور می گردد. در این جلسه، پالیسی حفاظت معلومات، آمریت عمومی تکنالوژی معلوماتی در پرنسپ منظور گردید.

تعدیل ساختار تشکیلاتی آمریت عمومی اسناد و ارتباط که بالاثر حکم شماره ۵۴۰ مورخ ۱۳۹۷/۳/۱۷ مقام عالی ریاست جمهوری، برای انسجام، هماهنگی و مؤثریت بیشتر یکی از موضوعات مهم در اجندا بود، مورد بحث قرار گرفته و اسم آمریت اسناد و ارتباط به آمریت عمومی دفتر ریاست د افغانستان بانک تعدیل و منظور گردید.

طرزالعمل کاری آمریت عمومی تادیات نیز شامل اجندا این جلسه گردیده بود که در پرنسپ از جانب شورای عالی منظور گردیده و جهت بهبود شکلی چنین هدایت داد شد که آمریت تادیات در هماهنگی با دفتر مشاوریت حقوقی اصلاحات لازمی را در متن از لحاظ شکلی و ماهیتی وارد نماید.

همچنان شورای عالی د افغانستان بانک جهت رفع محدودیت های سرمایه گذاری در بانک های معامله دار خارجی تصامیم لازم اتخاذ نمود.

مصاحبه محترم خليل صديق رئيس كل د افغانستان بانک با تلویزیون خورشید

در این اواخر نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی اندکی کاهش نموده که سبب نگرانی مردم گردیده است، اما افزایش ارزش دالر تنها در مقابل پول افغانی نبوده، بلکه نظر به رشد اقتصادی ایالات متحده امریکا دالر در مقابل سایر ارزهای دنیا صعود ارزش نموده است.

در این مورد محترم خليل صديق رئيس كل د افغانستان بانک چند قبل مصاحبه ای را با تلویزیون خورشید انجام داده است که گزارش آنرا خدمت خواننده گان ماهنامه د افغانستان بانک و علاقمندان موضوعات اقتصادی نشر می نمائیم.

سوال: کاهش ارزش پول افغانی در مقابل دالر امریکایی ناشی از چی است؟

جواب: عمدتاً دو عامل روی ارزش پول ملی یک کشور تأثیر گذار است. اول عوامل اقتصادی داخل کشور و دوم عوامل خارجی که در کشورهای منطقه یا جهان قرار دارد. متأسفانه باید گفت که افغانستان از هر دو جهت متأثر است. سطح پائین تولیدات داخلی، کسر تجارت

در صد رسیده است. معمولاً اقتصاددانان امریکا به این باور اند که اگر ۴ فیصد نفوس مستعد به کار بیکار باشد، اینها آنرا به حیث استخدام کامل می پندارند، در حالیکه این رقم ۳.۹ درصد می باشد که این خود بیانگر قدرت اقتصادی امریکا است.

سوال: چون افغانستان یک کشور وارداتی است، از لحاظ تولیدات داخلی خود کفا نیست و بلند رفتن بهای دالر در افغانستان تأثیر مستقیم روی زنده گی شهروندان عادی افغانستان دارد. بناءً فکر نمی کنید که سیاست پولی د افغانستان بانک در خصوص کنترل دالر در مقابل افغانی تا

(تفاوت بین بیلانس صادرات و واردات) یک کسر بزرگ است. به این مفهوم که تقاضا به دالر زیاد بوده و ارزی که از محصول صادرات بدست بیاید، محدود می باشد که این عوامل از علل عمده ثبات پول یک کشور است. محترم صديق رئيس كل د افغانستان بانک افزود که در کنار این مسئله ناامنی و بحران های موجود در کشور نیز روی نرخ اسعار تأثیر گذار می باشد. از سوی دیگر، تحولات مثبت اقتصادی امریکا اخیراً نرخ دالر در مقابل همه اسعار را افزایش داده که بدون شک ما نیز از آنها متأثر هستیم. طوریکه سطح بیکاری در امریکا به ۳.۹

جایی ناکارا بوده است؟

جواب: وظیفه اساسی د افغانستان بانک کنترل ثبات قیم است. پالیسی د افغانستان بانک این نیست که نرخ اسعار را ثابت نگهدارد و یا تعیین کند، اما در حالیکه نوسانات خطرناک و حاد تلقی می شود، بانک مرکزی در بازار مداخله می نماید. اگر ارقام را از اول جنوری ۲۰۱۸ با ۲۶ می همین سال مقایسه نمائیم، معلوم می شود که افغانی در مقابل دالر امریکایی نشاندهنده ۳.۳ درصد تنزیل ارزش است، در حالیکه روپیه هندی ۶.۱ درصد، روپیه پاکستانی ۴.۵ درصد، لیره ترکی ۲۴ درصد، روبل روسی ۷.۵ درصد، پول قرغزستان ۱.۳ درصد و ریال ایران ۱۷ درصد تنزیل ارزش داشته اند. اگر افغانستان را با کشورهای شریک تجاری و اقتصادی از این نگاه به مقایسه بگیریم، پول افغانستان در حد مطلوب قرار داشته است و نسبت به تعدادی از کشورهای که شرکای تجاری ما هستند، کمتر تنزیل کرده است که این موضوع تنها به کشور ما بر نمی گردد. با تمام مشکلات موجود در کشور چون پائین بودن سطح تولیدات داخلی و رشد اقتصادی کشور هنوز هم سطح تنزیل یا کاهش ارزش افغانی در

مقابل دالر نسبت به کشورهای منطقه کمتر است.

سوال: آگاهان اقتصادی به این باور اند که در صورت ادامه این روند افغانستان با مشکلات زیاد اقتصادی روبرو خواهد شد نظر شما در این مورد چیست؟

جواب: در صورتیکه روند روبه صعود دالر چنین ادامه یابد و در مقابل ارز کشورهای همسایه صعود ارزش نماید، این مسئله طبعاً روی اقتصاد افغانستان تأثیری را خواهد داشت. در این شکی نیست که تأثیری را روی انفلاسیون نیز میگذارد، با وجود اینکه انفلاسیون در ماه حمل سال ۱۳۹۷ در مقایسه با زمان گذشته پائین آمده است. طوریکه انفلاسیون عمومی ۰.۴۷ فیصد، انفلاسیون مواد غذایی ۱.۰۴ فیصد و انفلاسیون مواد غیر غذایی ۰.۴۵ فیصد کاهش یافته اند. بدین معنی که سیر صعودی دالر تا اکنون هیچ نوع تأثیرات انفلاسیونی بالای ما نداشته است، اما شکی نیست که ما یک کشور وارداتی هستیم و بلند رفتن ارزش دالر در مقابل سایر اسعار، روی اقتصاد کشور ما نیز تأثیری را در پی خواهد داشت.

باید متذکر شد که مشکل ترین موضوعی

که در اقتصاد مهم می باشد، مسئله انفلاسیون است که این موضوع اقتصاد کشورها را ضربه می زند، اما د افغانستان بانک توانسته است با بکارگیری سیاست های معقول پولی، ثبات قیم و نرخ انفلاسیون را کنترل و در حد قناعت بخش حفظ نماید.

سوال: هدف د افغانستان بانک از عرضه اسعار در بازار چی می باشد؟

جواب: هدف از عرضه یا لیلان اسعار در بازار به شکل قطعی حفظ ارزش افغانی نیست، بلکه هدف از لیلان ارز در بازار یک وسیله جهت کنترل نرخ انفلاسیون در حفظ ارزش افغانی در مقابل اسعار است، اما در حالیکه نرخ اسعار نوسانات حاد را به همراه داشته باشد، در آن صورت مداخله در بازار حق طبیعی هر بانک مرکزی است. ■

د افغانستان بانک او سویلي آسیا هېوادونو د مرکزي بانکونو ترمنځ د همغږۍ غونډه ترسره شوه

سوداگریز بانکونو څار، د مالي راکړو او ورکړو آسانه کول، اقتصادي څیړنیا او په یو شمېر نورو مهمو موضوعاتو بحث وکړ او له ټولو غړو هېوادونو یې وغوښتل چې په یادو برخو کې یو له بل سره تجربې شریکې کړي، خو ټول هېوادونه ترې ځکه پورته کړي.

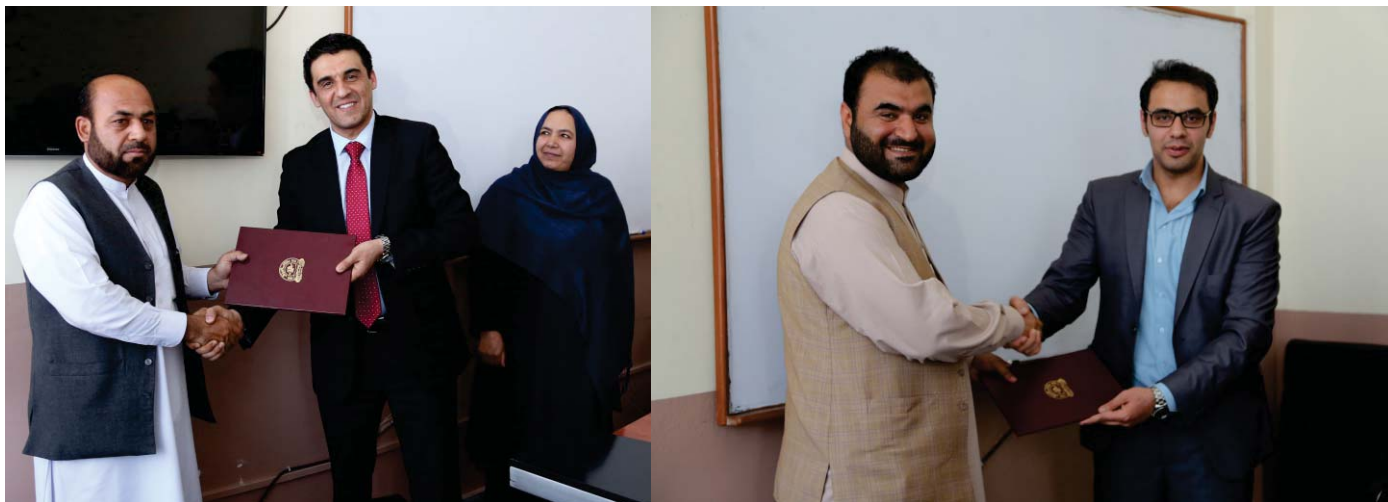
د یادونې وړ ده چې په دې غونډه کې د افغانستان بانک مشر ښاغلي خلیل صدیق، د افغانستان بانک د پولي سیاست د عمومي آمریت مرستیال او د سارک دویم همغږي کوونکي ښاغلي نایب خان جمال او د سیمه ایز اقتصاد شننونکي او همغږي کوونکي ښاغلي محمد داود نيازي گډون کړی وو. ۱۰

د سویلي آسیا هېوادونو د مرکزي بانکونو د مشرانو شپږدېرشمه (۳۶) غونډه د روان زیږدیز کال د جون د میاشتې په ۲۷ نېټه د نیپال هېواد په پلازمینې کټمانډو کې د افغانستان بانک په ریاست ترسره شوه.

غونډه د افغانستان بانک د ټولو رئیس ښاغلي خلیل صدیق په وینا پیل شوه او زیاته یې کړه چې د سویلي آسیا هېوادونه ډیر شتمن دي، د نړۍ په اقتصادي پرمختګ کې مهم رول لري او د نړۍ اقتصاد ته یې ډیر بشري ځواک وړاندې کړی دی.

د افغانستان بانک د ټولو رئیس په دې غونډه کې د سویلي آسیا هېوادونو ترمنځ د مالي وړتیا لوړونې، مالي شمولیت، د

د افغانستان بانک د زونونو کارمندانو د وړتیا لوړونې په موخه ښوونیز پروګرام جوړ شو

په بېلابېلو برخو کې د افغانۍ د کارونې په موخه یوه لویه سروې ترسره کړي او په همدې موخه یې لومړۍ د زونونو کارمندان وروزل، خو وکولای شي په ستندرد معیارونو برابره سروې ترسره کړي.

په دې دوه ورځني ښوونیز پروګرام کې د افغانستان بانک د اوو زونونو ۱۷ تنو کارکوونکو ګډون کړی وو چې د ورکشاپ په وروستي شېبه کې د افغانستان بانک د مشرتابه پلاوي له خوا ورته تصدیق پانې ورکړل شوې. □

بانک باید په ډیرو برخو کې سروې او څیړنې ترسره کړي او باید هڅه وشي چې دقیق او حقیقي ارقام له هېوادوالو سره شریک شي، ترڅو د افغانستان بانک هم د احصائې ملي ادارې ترڅنګ په مالي برخه کې د کره شمېرو او احصایو خپرونکی وي.

د افغانستان بانک د پولې سیاست د لوی آمریت مهمه دنده د کورنیو بیو د ثبات د ساتلو په موخه د هېواد د پولې او اسعاري سیاست د طرحو تر لاس لاندې نیول او اجراء کول او د افغانۍ د کارونې په اړه د بېلابېلو پالیسو جوړول دي. د پولې سیاست آمریت غواړي چې د افغانستان

کابل، د ۱۳۹۷ کال د چنګاښ ۳ مه — د افغانستان بانک د پولې سیاست د آمریت له لوري د افغانستان بانک د اوو زونونو د کارمندانو لپاره دوه ورځنۍ ښوونیز پروګرام ترسره شو.

د دې ښوونیز پروګرام موخه د کره شمېرو راټولول، په بېلابېلو برخو کې د سروې ګانو ترسره کول او د هېوادوالو سربېره نړیوالو سره د کره او دقیقو اعدادو او ارقامو شریکول په ګوته شوي دي.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشیر د دې پروګرام د تصدیق پانې ویش پرمهال وویل چې د افغانستان

د افغانستان د سوداگريزو اړيکو پراختيا، اقتصادي خان بساينې ته لاره پرانيږي

د ټولنو اقتصادي پراختيا او پرمختگ د هېوادونو ترمنځ د اړيکو په ټينگښت، راکړه او ورکړه او همدا ډول د اړتيا وړ توکو د ترلاسه کولو پورې اړه لري. د اقتصادي پراختيا يوازېنۍ لار سوداگري ده، ځکه چې سوداگري د هېوادونو د نږدېوالي تر ټولو مهم لامل گڼل کيږي، او سر بېره پردې سوداگري د اقتصادي ودې په پياوړتيا کې مهم رول لري.

اوس مهال افغانستان او ازبیکستان خپل منځي سرحد کې آزاده سوداگريزه حوزه جوړوي. په هغې

خپلمنځي ترانزيتي او سوداگريزو هوکړو د عملي کولو په موخه بېلا بېلې غونډې ترسره کړې دي.

د منځنۍ آسيا هېوادونو پانگه وال په افغانستان کې په بيلابيلو برخو کې پانگونې ته ليوال دي، که چيرې دغه پانگونه زور واخلي په ډيره لږه موده کې افغانستان اقتصادي پرمختگ او د سوداگريزو اړيکو پراختيا ته لاره مومي.

افغانستان د اقتصادي ودې لپاره ډېر ښه پوتانشيال لري، د افغانستان کانونه لاس نه خوړلي پاتې دي او د سروې گمانو له

غونډه کې چې د اروپايي ټولنې او د سوداگري د نړيوال مرکز په همکارۍ او مرسته جوړه شوې وه، د افغانستان او ازبیکستان څه باندې ۴۰ خصوصي او دولتي استازو د سوداگري او پانگونې پر ښه والي او افغانستان او ازبیکستان د دواړو هېوادونو په سرحد کې د يوې آزادې سوداگريزې حوزه پر جوړولو سلا مشورې ترڅنگ هوکړه ليک لاسليک کړ.

د افغانستان او ازبیکستان د سوداگريزو اړيکو د پراختيا په موخه د دواړو هېوادونو دولتي او خصوصي سکټورونو استازو د

اوسمهال د افغانستان او ازوبیکستان دواړه ګاونډي هېوادونه یوه بل ته په بې ساري ډول نږدې شوي دي، چې د اړیکو په دغه نوي پرانیستل شوي فصل کې د دواړو هېوادونو ترمنځ د راکړې او ورکړې د پراختیا لپاره ګڼ شمېر تړونونه لاسلیک شوي او ورځ تربلې یې سوداګریزې اړیکې پراخېږي.

په منځنۍ آسیا کې هر هېواد د طبیعي زیرمو له اړخه، ځان ته ځای ځای ګي لري چې ازوبیکستان د انرژۍ او کرنیزو محصولاتو له اړخه مهم هېواد ګڼل کیږي. څو پېړۍ وړاندې د سمرقند، ترمز او بخارا پنبې ته نړۍ ګوته په غاښ وه او د شوروي استعمار لپاره همدغه هېواد سویلي آسیا ته د رسیدو دروازه بلل کېده چې د دوستۍ په نوم پل یې له افغانستان سره نښتی وو او اوس دغه دوستي ورځ تربلې پراختیا مومي. ■

حمیدالله فیضي

اخېستنې:

1. <https://www.bbc.com/pashto/afghanistan-44239988>
2. <https://pa.azadiradio.com/a/26974163.html>
۲۴/۳/۲۰۱۸
3. <https://www.tolonews.com/pa/business/>
۴/۱۱/۱۳۹۶

مخې درې ترېلیونه ډالره پانګه په کې نغښتې، دغه راز د سویلي آسیا او منځنۍ آسیا ترمنځ د سوداګرۍ پراختیا او هغه امکانات، چې له دې لارې افغانستان ته په لاس ورځي، د روانو اوبو پریمانه شتون، چې له بده مرغه زیاته برخه یې بهرنیو هېوادونو ته بهیږي، پرته له دې چې په هېواد کې دننه له دې اوبو ګټه واخیستل شي، له ترکمنستان نه پاکستان او هندوستان ته د غازو د نل لیکې غزېدل، هغه مهم او ارزښتناک امکانات دي، چې په کارولو سره به یې افغانستان له اقتصادي اړخه په پرمختللو هېوادونو کې و ګڼل شي؛ خو دغه ټول امکانات کارول په هېواد کې ښه امنیتي وضعیت ته اړتیا لري، چې په هره توګه وي باید ټینګ شي.

د افغانستان او ازوبیکستان هېوادونو ترمنځ مختلفو د پانګونې جذب، د سوداګریزې ودې او راکړې ورکړې لپاره د نویو لارو کارول او د سوداګرۍ او ترانزیتی ودې لپاره د اوسپنې پټلۍ غځول هغه ټکي دي چې کولای شي اقتصادي پرمختګ ترڅنګ سوداګریزو اړیکو ته پراختیا ور په برخه کړي.

د افغانستان دولت هڅه کوي چې د نړۍ له ټولو هېوادونو په ځانګړي توګه ګاونډیو او د سیمې هېوادونو سره سوداګریزو اړیکو ته پراختیا ورکړي او د دې هېوادونو سره راکړه او ورکړه ولري، خو لاهم ځینې ستونزې شته چې باید د هواری په موخه کوټلي ګامونه پورته شي.

له ازوبیکستان، قزاقستان، ترکمنستان، تاجکستان، آذربایجان، هندوستان او له ټولو ګاونډیو سره د اقتصادي راکړې او ورکړې پراختیا کولای شي د اقتصادي پرمختګ لپاره لارې چارې هوارې، کرنیز حاصلات پیر او د بزګرانو د محصولاتو لپاره نړیوال بازار پیدا کړي.

کمیته رهبری صندوق بازسازی افغانستان چهارچوب برنامه همکاری های مالی سه ساله را برای افغانستان تصویب نمود

صندوق بازسازی افغانستان به عنوان بزرگترین منبع تمویل کننده بودجه ملی دولت افغانستان، از تلاش های این کشور در راستای کاهش فقر، ارائه خدمات و انکشاف فراگیر حمایت نموده، غرض حمایت هر چه بیشتر بخش های متذکره حدود ۲.۴۸۵ میلیارد دالر کمک مالی را برای سه سال آینده طی نشستی بتاريخ ۲۵ جون ۲۰۱۸ تعهد نمود.

صندوق بازسازی افغانستان توسط ۳۴ نهاد و کشورهای کمک کننده حمایت گردیده، و توسط بانک جهانی مدیریت میگردد. کمیته رهبری این صندوق که متشکل از سفرا و نمایندگان کشورهای تمویل کننده بوده، کنفرانس آن در کابل توسط وزیر مالیه افغانستان و شوبهم چوهدری رئیس دفتر بانک جهانی رهبری میگردد.

اعضای رهبری این کمیته سند پیشنهادی چهارچوب برنامه همکاری های مالی صندوق بازسازی افغانستان را برای سال های مالی ۱۳۹۷ - ۱۳۹۹ (۲۰۱۸-۲۰۲۰) منظور نمودند. این چهارچوب نحوه مصارف کمک های مالی جامعه جهانی را که توسط حکومت افغانستان

تطبيق میگردد، مشخص میسازد.

بر اساس چهارچوب برنامه همکاری های مالی صندوق بازسازی افغانستان، اولویت های انکشافی افغانستان مطابق به سند چهارچوب ملی صلح و انکشاف که در سال ۲۰۱۶ در کنفرانس بروکسل برای افغانستان ارائه شد، تمویل میگردد. بخش اعظم کمک های این صندوق که حدود ۳۷ درصد مجموع کمک ها را تشکیل میدهد، در بخش های کاهش فقر، ارائه خدمات، سهم سازی شهروندان که شامل برنامه های صحت، معارف و میثاق شهروندی میگردد، تخصیص داده میشود.

صندوق بازسازی افغانستان همچنان از تلاش های دولت در عرصه رشد اقتصاد، اشتغال زایی، حکومنداری و مؤثریت عرضه خدمات توسط دولت حمایت مینماید. این صندوق از ثبات مالی بخاطر مصارف بخش ملکی دولت که شامل معاشات خدمات ملکی میگردد، نیز حمایت مینماید.

این صندوق از طریق بودجه ملی دولت افغانستان را در عرصه های انکشافی، اولویت های اصلاحات حمایت مالی مینماید و منحصراً بزرگترین تمویل کننده

دولت افغانستان بشمار میرود. چهارچوب برنامه همکاری های مالی این صندوق سومین ستراتیژی تمویل سه ساله از طریق صندوق بازسازی افغانستان میباشد.

ستراتیژی های قبلی از سال ۱۳۹۱-۱۳۹۳، (۲۰۱۲-۲۰۱۴) بیانگر تمویل سه سال که جمعاً ۳.۶ میلیارد دالر بوده و دیگر آن در برگیرنده سال های ۱۳۹۴-۱۳۹۶ (-۲۰۱۷) ۲۰۱۵) که جمعاً ۲.۴ میلیارد دالر تعهد گردیده بود، شامل میباشد.

این ستراتیژی های سه ساله تعهدات صندوق بازسازی افغانستان و حمایت آنرا از تلاش های دولت افغانستان در عرصه های انکشاف و اولویت های اصلاحات بطور خلاصه بیان میدارد. □

منبع:

1. خبر نامه بانک جهانی / 2018/06/25

اقتصادي پرمختګ څه ته اړتیا لري؟

د هېوادونو د اقتصادي پرمختګ لپاره تر ټولو غوره معیار پانګه اچونه ده، چې په دوو برخو ویشل کېږي: غیر مۇلده پانګه اچونه او مۇلده پانګه اچونه.

په هغې پانګه اچونه کې چې یوازې مصرفي توکي تولیدیږي هغې ته غیر مۇلده پانګونه یا هم مصرفي توکو کې پانګه اچونه ویل کېږي. په هغو تولیدي واحدونو کې چې په هغې کې داسې توکي تولیدیږي چې په مرسته یې نور توکي تولید شي او یا هم د نورو توکو په تولید کې ورځینې ګټه اخیستل کېږي، لکه د ماشین آلاتو او وسایلو تولیدوونکي (مۇلده) بڼه لري، چې ورته زیربنایي صنعتي تاسیسات هم ویل کېږي. په پرمختللو هېوادونو کې ډیری پانګونه تولیدوونکې او مۇلده وي، خو په وروسته پاتې یا د پرمختګ په حال کې هېوادونو کې ډیری پانګه اچونې غیر مۇلده وي چې د وخت په تېرېدو او د اقتصادي ودې په رامنځته کېدا سره بیا دا پانګه اچونې په تولیدي یا مۇلده پانګې اچونې بدلون مومي.

که په دې ځای کې لږ په افغانستان هم تم شو چې د هغو هېوادونو په کتار کې دی چې تردې مهاله پکې پانګې اچونې غیر مۇلده دي او د هغې کچه هم

اوس کمه ده او هڅه کېږي چې دا په مۇلده او بنسټیزو پانګې اچونې واوړي، خو افغانستان هم د هغو هېوادونو په کتار کې راشي چې له لګښتي هېوادونو په صنعتي هېوادونو بدل شي.

دا چې د پرمختللو هېوادونو په بڼه، برنډیدل کومو شرایطو برابرولو لپاره اړتیا لري، پکار ده په لاندې کړنو کې پرې په بشپړو تفصیلاتو خبرې وکړو.

۱. سیاسي او امنیتي ثبات

د هېواد شته وضعیت ته په کتو سره مۇلده پانګونې لپاره تر ټولو مهم او لومړنی شرط سیاسي او امنیتي ثبات دی چې پرته له سیاسي او امنیتي ثبات څخه د پانګه اچونکو او پانګې اچونې راجلبول ستونزمن دي.

د پانګې اچونې لپاره باید بشپړ امنیت تامین او نا امنی له منځه ولاړې شي، ځکه پرته له امنیت څخه پانګه اچونکې خپلې پانګې په خطر کې ویني او نه غواړي په هغو هېوادونو کې چې امنیتي او سیاسي ثبات ونه لري، پانګه اچونه وکړي. د افغانستان امنیتي حالت ته په کتو ځینې وختونه پانګې په تیښته کې کېږي، ځکه پانګه اچونکي امنیتي او سیاسي ثبات ته ډیره پاملرنه کوي او په هغه صورت کې چې دا ثبات موجود نه

وي، بهرني پانګه وال خو لا پرځای پریږده، کورني پانګه وال هم زړه نه ښه کوي چې پانګه اچونه وکړي. د پانګې اچونې د جلب او غیر مۇلده په مۇلده پانګه اچونې بدلون امنیتي او سیاسي ثبات ته کلکه اړتیا لري او دولتونه اړ دي چې د نړیوالو په مرسته د امنیتي او سیاسي ثبات په رامنځته کېدا کې له هېڅ راز هڅو او هاندونو څخه ډډه ونکړي.

۲. د انرژۍ شتون

له امنیت څخه وروسته د دې لپاره چې بنسټیز تاسیسات جوړ شي او د پرمختګ لپاره لاره هواره شي، بریښنايي انرژۍ ته اړتیا ده. بریښنايي انرژۍ د بنسټیزو تاسیساتو او تولیدي سرچینو د رامنځته کولو لپاره د غذا او روح حیثیت لري، چې پرته لدې بیا د تولید رامنځه کول ستونزمن دي. افغانستان د بریښنايي انرژۍ د تولید لپاره بشپړې سرچینې لري، خو له بده مرغه هغه هم د سیاسي او امنیتي ثبات د نشتون له امله یا د ګاونډیو هېوادونو د خوراک ښکار شوي او یا هم پر خپل ځای پاتې دي، خو اوسمهال دولت هڅه کوي چې د انرژۍ د زیاتوالي لپاره اړینې چارې ترسره کړي او طبیعي شته انرژيو څخه هم په بشپړه توګه ګټه واخلي.

۳. ذخایر او لنډ مهاله پورونه

له ذخایرو او پورونو څخه په پریمانه توګه ګټه اخیستل یو اقتصادي اصل دی

چې له نیکه مرغه اوس مهال افغانستان د ۱۵ دولتي او غیر دولتي سوداګریزو بانکونو کور دی چې سوداګر کولای شي له پورونو څخه په ګټې اخیستنې سره خپل اقتصادي تولیدي چرخ په ځغاسته راولي او په کمه موده کې ډیر تولید وکړي. د افغانستان بانک د مرکزي بانک په توګه داسې مقرري او لایحې د سوداګریزو بانکونو لپاره جوړې کړې دي چې ورځ تر بلې د پورونو د ترلاسه کولو او د بانکي مشترکینو د ډیریدا لپاره آسانتیاوې رامنځته کوي.

د بهرنیو هېوادونو په مرستو تکیه، هېوادونه مصرفي عادت کوي چې د پرمختګ لپاره مفکورې ټکنې کوي، نو د افغانانو لپاره پکار ده چې د پرمختګ په موخه خپل بومي اقتصاد ته وده ورکړي او هغه چارې چې په افغانستان کې ترسره کېدلای شي د هغو لپاره لارې چارې برابرې او هغه لومړني توکي په خپل هېواد کې تولید کړي او د صادراتو څخه یې مخنیوی وشي.

د اقتصادي پرمختګ لپاره باید د مؤلدي پانګه اچونې لپاره کار وشي، له خپلو کورنیو ذخایرو ګټه پورته شي او د تولید لپاره یې لارې چارې برابرې شي او نړیوال پانګه وال هم وهڅیږي چې په افغانستان کې د تولید په موخه پانګې اچونې ترسره کړي. اقتصادي اصول او پرنسپونه اجازه ورکوي چې یو هېواد

چې د خامو توکو صادروونکی وي، خو ښه خبره داده چې دا اومه توکي په پخو تبدیل او د وسایلو او پخو توکو په توګه نورو هېوادونو ته صادر شي.

۴. بنسټیز تاسیسات

که هېوادونه غواړي چې اقتصادي پرمختګ ته ورسېږي، د بنسټیزو تاسیساتو له جوړونې پرته اقتصادي پرمختګ ته رسېدل ناشونې دي. اقتصادي بنسټیزو تاسیساتو په ټولګه کې ترانسپورتي او مواصلاتي لارې، د پلونو او بندونو جوړول، د انرژۍ د سرچینو رامنځته کول، زده کړه ایزو لومړنیو او عالي مرکزونو جوړول، د روغتیايي آسانتیاوو رامنځته کول او ځینې داسې نور تاسیسات چې د تولیدي سرچینو لپاره لارې چارې هواروي، رانغاړل کېږي. د دې بنسټیزو پروژو په عملي کولو سره د کار زمینه برابرېږي، ځوانان د جرایمو پرځای په کار لګیا کېږي، اقتصادي پرمختګ او کلني عاید لوړېدو لپاره لارې چارې هوارېږي او په کُل کې اقتصادي وده رامنځته کېږي.

۵. غیر مؤلده پانګونه په مؤلده پانګونې بدلول
اقتصادی پرمختللو هېوادونو تجربو ته په کتو هغه مهال وروسته پاتې او د پرمختیا په حال کې هېوادونه په پرمختیايي هېوادونو بدلېږي چې د هغوی لومړنۍ پانګې چې د لومړنیو توکو د تولید لپاره ترسره شوي وي د وخت په تېرېدو سره

دا غیر مؤلده پانګونه په مؤلدي پانګې اچونې واوړي. هرکله چې د هېوادونو لویې پانګې برخه مؤلده وي، نو هېوادونه په طبیعي توګه د اقتصادي پرمختګ په لور حرکت کوي او په کمه موده کې دا اوږد سفر چې په پرمختللو هېوادونو بدل شي، ترسره کوي.

دیادونې وړ ده چې د افغانستان دا هېله هم هغه مهال په حقیقت بدلیدلای شي او د پرمختللو اقتصادي هېوادونو ډګر ته ور ودانګي چې د پورتنیو موضوعاتو په پلي کیدو سره اقتصادي پرمختګ ته لاره هواره کړي او د یوه پرمختللي هېواد په توګه د نړۍ د هېوادونو په منځ کې ځان مطرح کړي، ځکه افغانستان د ۳ ترېلېون امریکایي ډالرو په ارزښت طبیعي زیرمې لري او د دې زیرمو په سپړلو سره افغانستان ډیر ژر خپلې موخې ته ورسېږي. □

اخیستنې:

1. <http://www.acci.org.af/pa/component/content/article/38-news/643-n.html>
2. <https://pa.azadiradio.com/1397/4/10/a/28642728.html>
3. https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/field/field_document/Bryd%20Pashto.pdf

رڼه ټاکنه د افغانستان بانک له لومړيتوبونو څخه ده

محسن سادات چې د ماسترۍ تر کچې لوړې زده کړې لري او د مالي چارو د څارنې په لوی آمریت کې پښخه کاله دنده ترسره کړې ده، د افغانستان بانک د مالي چارو د څارنې د لوی آمریت د غیر بانکي برخې د مرستیال په توګه وټاکه او هغه یې د دې آمریت کارکوونکو ته وپېژانده.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي واحدالله نوشیر د دې غونډې پرمهال وویل چې د مالي چارو د څارنې لوی آمریت هڅه کوي چې د بانکدارۍ فعالیتونه په سالمه او خوندي توګه ترسره شي، خو د خلکو امانات خوندي وي.

ښاغلي نوشیر زیاته کړه چې د افغانستان بانک تل هڅه کوي د چارو د پرمختګ او ښې همغږۍ په موخه وړ، با استعداد او نوښتګر کسان تشخیص او په لوړو مدیریتونو کې یې په دندو وګماري.

په پای کې ښاغلي سید محسن سادات هم له مشرتابه پلاوي څخه د مننې ترڅنګ ژمنه وکړه چې د ورسپارل شویو چارو د لا ښه والي لپاره به له ریښتینولۍ، رویتیا او صداقت څخه کار واخلي او د مالي چارو د څارنې لوی آمریت د اړوند برخې کارکوونکي به د مالي چارو په پرمختګ کې بیلګه وګرځوي. ■

توګه وټاکه او له ټولو آمرینو او مسئولینو څخه له نوموړي آمر سره د همکارۍ غوښتنه وکړه.

ښاغلي نایب خان جمال د پولې سیاست د لوی آمریت په مالي سکتور، بهرني سکتور او حقیقي سکتور کې د تحلیل کوونکي په توګه او د تحقیق په برخه کې بیا د لوی اقتصادي څیړونکي او همداراز د څیړونکي ټیم د مشر او د دې آمریت د مرستیال په توګه یې بېلابېلې دندې ترسره کړې، چې د لاسته راوړنو ترڅنګ یې د افغانستان بانک په پرمختګونو هم مثبت رول ترسره کړی دی.

په پای کې ښاغلي نایب خان جمال هم د مشرتابه پلاوي له اعتماد او باور څخه د مننې ترڅنګ ژمنه وکړه چې د ورسپارل شویو چارو د لا ښه والي لپاره به له ریښتینولۍ، رویتیا او صداقت څخه کار واخلي او د پولې سیاست لوی آمریت مهمې دندې چې د کورنیو یو ثبات خوندي ساتل دي د دې چارو د ترسره کولو لپاره به له هیڅ راز هڅو او هاندونو څخه ډډه ونکړي.

د یادونې وړ ده چې د ښاغلي نایب خان جمال په پیژندنه کې د افغانستان بانک د دواړو مرستیالانو په ګډون د ډیریو آمریتونو آمرینو او مرستیالانو ترڅنګ د ګڼ شمېر آمریتونو د څانګو مدیرانو هم ګډون کړی وو. دغه راز د ۱۳۹۷ کال د چنګاښ ۵ مه - ښاغلی سید

کابل، د ۱۳۹۷ کال د چنګاښ ۱۶ مه - د افغانستان بانک مشر تابه پلاوي د کارکوونکو په ګمارنه کې د ژمنتیا د اصل، د لوړو زده کړو لرونکو، مجربه او کار پوهه کارکوونکو د ټاکلو په پام کې نیولوسره ښاغلی نایب خان جمال چې په اقتصادي برخه کې د ماسترۍ تر کچې لوړې زده کړې لري او له نهه کالونو راهیسې یې په د افغانستان بانک د پولې سیاست د آمریت په بېلابېلو برخو کې دنده ترسره کړې ده، د افغانستان بانک د پولې سیاست د لوی آمر په توګه وټاکه او هغه یې د افغانستان بانک کارکوونکو ته وپېژانده.

د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق د پولې سیاست د نوي آمر په پیژندنه کې څرګنده کړه چې ښاغلی سید اسحاق علوي چې د پولې سیاست د لوی آمریت پخوانی آمر وو د خپل استعداد، لیاقت، تحصیلاتو او وړتیا له مخې د پیسو نړیوال صندوق د سلاکار په توګه معرفي شو. ښاغلي صدیق زیاته کړه چې د تېرو کلونو په ترڅ کې د افغانستان بانک ښې لاسته راوړنې لري او د انفلاسیون څخه په مخنیوي کې خورا مثبت رول ترسره کړی دی چې په دې برخه کې د ښاغلي علوي له فعالیتونو سترګې نشي پټیدلای.

همداراز ښاغلی خلیل صدیق د نایب خان جمال ټاکنه هم د خپل لیاقت، استعداد او وړتیا له مخې وبلله او زیاته کړه چې د افغانستان بانک د آمرینو او کارمندانو په ټاکنه کې له رویتیا، صداقت او ضوابطو څخه کار اخلي او د همدې اصولو پربنسټ یې ښاغلی نایب خان جمال د پولې سیاست د لوی آمریت د آمر په

د افغانستان بانک د کارکوونکو د وړتیا د لوړولو په موخه له یو شمېر داخلي پوهنتونونو سره هوکړه لیکونه لاسلیک کړل

زده کړو مؤسسه په کندهار کې، تاج د لوړو زده کړو مؤسسه په بلخ کې، جامي پوهنتون په هرات کې او تابش پوهنتون په میدان وردک ولایتونو کې د هغو ۴۰ پوهنتونونو له ټولګې څخه ول چې د افغانستان بانک د دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحيمي له لوري ورسره هوکړه لیکونه لاسلیک شول.

د افغانستان بانک د کارکوونکو د وړتیاوو د لوړوالي پروګرام د افغانستان بانک د بشري سرچینو د آمریت په نوښت جوړ شوی چې د نړیوال بانک له خوا پې مالي مرسته کیږي. له دې مخکې د افغانستان بانک په کابل کې له ګڼ شمیر پوهنتونونو سره هوکړه لیکونه لاسلیک کړي وو چې دا پروژه اوس مهال ولایتونو ته غځیدلې ده.

دیادونې وړ ده چې د افغانستان بانک له خوا د کارکوونکو د ظرفیتونو د لوړولو پروګرامونه له پخوا راهیسې دوام لري، چې ډیریو کارکوونکو د لوړو زده کړو د ترلاسه کولو لپاره ترې ګټه پورته کړې ده او اوس مهال د افغانستان بانک د ټولو ولایتونو کارمندان کولای شي د وړتیا لوړونې په موخه له دې

چانس څخه ګټه پورته کړي. □

کابل، د ۱۳۹۷ کال، د چنگاښ په ۱۸ مه - د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحيمي په لوړو زده کړو د کارکوونکو د سمبالتیا او مسلکي وړتیا د لوړیدو په موخه د افغانستان له یو شمېر خصوصي پوهنتونونو سره هوکړه لیکونه لاسلیک کړل. د دې تړونونو د لاسلیک پرمهال د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحيمي وویل چې ددې هوکړه لیکونو موخه د افغانستان بانک د کارکوونکو د وړتیا لوړول، په لوړو زده کړو سمبالتیا او دیوه وړ او ځواکمن مدیریت رامنځته کول دي، چې لومړی پړاو یې په کابل کې او دویم پړاو یې اوس ولایتونو کې پیل کیږي.

ښاغلي رحيمي د پوهنتونونو د زده کړو په کیفیت په ټینګار سره زیاته کړه چې د افغانستان بانک هڅه کوي چې یو سالم، عصري او پیاوړی مالي سیستم رامنځته کړي او په همدې موخه یې له ټولو زده کړه ایزو علمي او اکاډمیکو ملي او نړیوالو سازمانونو څخه غوښتنه وکړه، څو د مالي نظام د پیاوړتیا لپاره د افغانستان بانک کارکوونکو ته د لوړو زده کړو زمینې برابرې کړي.

په دې پوهنتونونو کې خراسان په ننگرهار کې، زم زم د لوړو زده کړو مؤسسه په پکتیا کې، سلام پوهنتون په کندز کې، سبا د لوړو

د افغانستان بانک د مالي خطرونو لوی آمریت کارمندانو ته ښوونه او روزنه ورکړه

کابل، ۱۳۹۷ کال د چنگاښ ۱۳ مه - د افغانستان بانک د مالي خطرونو د لوی آمریت ۲۰ تنو کارمندانو ته "په مرکزي بانکونو کې د مالي خطراتو د مدیریت" ترنامه لاندې د دې آمریت د سلاکار پروفیسور جایان فرانکو وینتو له خوا یوه میاشتنۍ ښوونه او روزنه ورکړل شوه. د دې پروګرام موخه د بازار خطرونو، د سیالیت او د اسعارو د تبادلي د نرخ خطرونو، د ادارې او مدیریت خطرونو او په ګڼل کې د مالي خطرونو په اړه پوهاوی وو.

د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي محمد قسیم رحيمي وویل چې د افغانستان بانک هڅه کوي چې د مالي کارمندانو د وړتیا د لوړولو لپاره بېلابېل ښوونیز پروګرامونه په لاره واچوي چې اقتصادي پرمختګ او مالي خطرونو څخه په بشپړه توګه مخنیوی وشي.

ښاغلي رحيمي زیاته کړه د افغانستان بانک د مرکزي بانک په توګه هڅه کوي چې د خپلو بنسټیزو او بنیادي دندو چې د بیو ټیکاو، اقتصادي وده، اسعاري سیاست ترسره کول دي د دې دندو لپاره ښې او مناسبې لارې چارې برابر کړي.

دغه راز ښاغلي رحيمي د افغانستان بانک په ګمارنه کې پر روڼوالي ټینګار وکړ او وې ویل چې د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي له یو شمېر پوهنتونونو سره خبرې کړي، خو د مالي او محاسبې برخې با استعداد او وړ کسان له فراغت وروسته د افغانستان بانک ته وپیژني چې د خپلې وړتیا او لیاقت له مخې په د افغانستان بانک دنده ترلاسه او د وړ او ځواکمن مدیریت لپاره لارې چارې هوارې شي.

د یادونې وړ ده چې دا ښوونیز پروګرام یوه میاشتنۍ وو چې د پروګرام په پای ته رسیدو سره ګډونوالو ته تصدیق پانې ورکړل شوې او دغه راز هغه محصلین چې د کابل پوهنتون څخه د کاري زده کړې دورې لپاره د افغانستان بانک ته معرفي شوي ول هغوی هم له یوې میاشتې عملي زده کړې وروسته تصدیق پانې ورکړل شوې.

د افغانستان بانک ژمن دی چې د بېلابېلو ښوونیزو پروګرامونو په لاره اچولو سره د خپلو کارکوونکو وړتیا لوړه او د اقتصادي پرمختګ او یوه عصري مالي سیستم رامنځته کیدو ته لارې چارې برابرې کړي. □

برنامه آموزشی ارتقای ظرفیت برای کارمندان ریاست امور بیمه وزارت مالیه

کابل، ۱۱ سرطان ۱۳۹۷ - براساس تفاهمنامه دو جانبه میان د افغانستان بانک و ریاست امور بیمه وزارت محترم مالیه، به تعداد ۲۰ تن از کارمندان ریاست امور بیمه در بخش های نظارتی، خدمات مالی اسلامی و تأمین حقوق مستهلکین سکتور بیمه به مدت ۷ روز از جانب کارمندان د افغانستان بانک آموزش دیدند.

محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم د افغانستان بانک با سخنرانی افتتاحیه شان در این محفل بیان داشت که د افغانستان بانک همیشه تلاش دارد تا تجارب و دانش خویشرا در بخش های مالی و بانکی با سایر ادارات ذیربط از جمله وزارت محترم مالیه شریک سازد. محترم رحیمی افزود که یکی از وظایف مهم د افغانستان بانک نظارت از امور مالی و تدوین مقرره های مالی می باشد تا راه را برای پیشرفت و تقویت بیشتر نظام مالی فراهم سازد. قابل یادآوری است که این برنامه برای مدت یکسال ادامه خواهد داشت که دور اول آن بتاريخ ۱۱ سرطان ۱۳۹۷ تکمیل گردیده و بقیه برنامه برای مدت یکسال تنظیم خواهد شد.

د افغانستان بانک همواره سعی نموده تا تجارب خویش را با سایر ادارات مالی شریک ساخته و برای بهبود و عصری سازی سیستم مالی در کشور زمینه را مساعد سازد. □

د افغانستان بانک مصمم است تا سیستم پرداخت الکترونیک را در کشور گسترش دهد

تقاضا و نیز چگونگی انکشاف زیر بنای سیستم تادیات کشور مصمم است تا زمینه پرداخت های

کابل، ۲۳ سرطان ۱۳۹۷- د افغانستان بانک در نظر دارد تا با همکاری تخنیکي بانک جهاني سیستم پرداخت الکترونیک به ویژه Mobile Money را غرض ایجاد سهولت در پرداخت ها راه اندازی نماید.

الکترونیک، د افغانستان بانک را در انجام مطالعات تشخیصیه و سایر بخش های تخنیکي همکاری نمایند.

قابل یادآور است که د افغانستان بانک همه ساله برای چاپ پول فزیکي یا بانکوت هزینه های بیشتر را متقبل می شود که با راه اندازی سیستم پرداخت الکترونیک در کشور میزان فرسایش پول نقد کاهش یافته و از هزینه مصرف برای چاپ پول فزیکي، تا حدی زیادی جلوگیری خواهد شد. □

الکترونیک در کشور را گسترش دهد. معاون دوم د افغانستان بانک همچنان گفت که با راه اندازی این سیستم، شهروندان می توانند پرداخت های شان را از طریق موبایل انجام دهند؛ محترم رحیمی افزود که پرداخت معاشات کارمندان دولت و پرداخت حقوق خانواده های شهدا و معلولین می تواند زمینه را برای ترویج و استفاده بیشتر از سیستم پرداخت الکترونیک در کشور مهیا سازد. در حین حال نماینده گان بانک جهاني وعده سپردند تا برای راه اندازی سیستم پرداخت

با راه اندازی سیستم پرداخت الکترونیک اجرای معاشات کارمندان دولت و سایر پرداخت های دولت به افراد از طریق این سیستم صورت خواهد گرفت.

محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم د افغانستان بانک در نشستی که در دفتر بانک جهاني مقیم کابل با نماینده گان مؤسسات پول الکترونیک، فراهم کننده گان خدمات پرداخت و مسئولین اداره سیستم تادیات افغانستان (APS) داشت گفت که د افغانستان بانک با در نظر داشت عرضه و

سیستم جدید ثبت اعتبارات عامه به معرفی گرفته شد

دقیق ثبت گردد و پیرامون شخصی که خانه خود را به تضمین می گذارد، معلومات کامل و

کابل، ۵ سرطان ۱۳۹۷- اداره ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک طی محفلی سیستم جدید آن اداره را به معرفی گرفت.

محترم سید عزیزالله سادات آمر عمومی ثبت اعتبارات عامه در جمعی از نماینده گان بانک های خصوصی افغانستان، حین معرفی بخشی از سیستم جدید گفت که سیستم ثبت اعتبارات عامه یک سیستم نوپا در د افغانستان بانک بوده و سهولت های زیادی را در قسمت دریافت اطلاعات پیرامون سوابق مشتریان برای بانکها حین اجرای قروض فراهم می سازد.

موصوف افزود، اداره ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک، با ارایه مدل جدید در بخش های اعطای قرضه، اخذ تضمین، آمار و ارقام دقیق همکار بانک های تجارتي خواهد بود تا بانک ها در جهت عملی نمودن آن با مشکل رو برو نگردند. قابل یادگانی است که نصب سافت ویر سیستم جدید مبین هر چه بهتر شدن سیستم ثبت اعتبارات عامه بوده و سهولت های بیشتری را حین اجرای قرضه برای بانک ها و مؤسسات مالی فراهم خواهد ساخت. □

دقیق گرفته شود تا در قسمت اجرای قرضه، بانکها و مؤسسات مالی را یاری رسانند. متعاقباً محترم عبدالناصر سهاک معاون آمریت عمومی ثبت اعتبارات عامه نیز صحبت نموده گفت که د افغانستان بانک، بانک های خصوصی را در هر عرصه رهنمایی لازم نموده و در قسمت معرفی سیستم ثبت اعتبارات عامه نیز همکاری لازم می نماید تا بانک های خصوصی با استفاده از رهنمایی های یاد شده، در راستای اعطای قرضه، اخذ تضمین و جمعآوری آمار و ارقام به مشکل مواجه نگردند.

محترم سادات، جمعآوری آمار و ارقام دقیق در امور بانکی را یک امر ضروری عنوان کرد و علاوه نمود که بانک ها، حین اخذ تضمین باید متوجه تضمین های غیر مصون باشند تا در آینده به مشکل مواجه نگردند. در زمان اخذ تضمین، سایر موارد ضروری چون نمبر قبالة، مساحت حویلی و موقعیت خانه باید بصورت

کم آبی بحران بزرگتر از ناامنی

زمین‌های زراعتی، توقف کشت للمی، پایین آمدن پروسس نباتات طبی و صنعتی و امثال آن از جمله مشکلات اند که علت اصلی آن خشکسالی می باشد. برای جلوگیری از خشکسالی ضرور است تا در قسمت مدیریت آب های جاری جاری کشور بنادر آب ساخته شود تا از آب های جاری کشور استفاده اعظمی صورت گیرد و هم چنان حکومت باید پالایشگاه های را اعمار نماید تا آب های فاضل در آن جمعآوری گردیده و با مرور زمان برای زراعت از آن کار گرفته شود. از آنجائیکه نیاز اساسی در کشت زراعت آب است، پس باید در زمان خشک سالی دهقانان نباتاتی را کشت نمایند که به آب کمتر نیاز دارند و از جانب هم سیستم های آب رسانی قطره ای در باغ ها روی دست گرفته شود تا از ضایع شدن آب جلوگیری به عمل آید. □

زیرک ملیا

است که تأثیرات مستقیم و غیر مستقیم روی آب های زیر زمینی دارد. علاوه بر آن قطع جنگلات و نابودی باغها، استفاده نادرست از چراگاهها، استفاده وسیع از هیزم های کوهی برای سوخت سبب گردیده است که بر محیط زیست اثر منفی برجای بگذارد.

مدیریت درازمدت منابع آب نیازمند استفاده اقتصادی از آن است. سرمایه گذاری در منابع آب و خاک باید با توجه به شرایط اقلیمی و جغرافیایی کشور انجام گیرد. هر نوع توسعه زراعتی و صنعتی که آسیب کمتری به منابع محدود آب و خاک وارد سازد و از تخریب جنگل ها و سبزه زار ها جلوگیری کند، باید معمول گردد. کشت گیاهان مقاوم به شوری و خشکی و اهمیت به تحقیقات و پژوهش های همه جانبه در مورد آب و خاک باید در اولویت مقامات قرار گیرد. مبحث زراعت در مناطق خشک و عنوان خشک سالی به صورت دروس مستقل و با اهمیت باید در برنامه آموزشی پوهنخی های زراعتی وارد شود. با کاربردی ساختن مباحث تیوری باید اثرات تخریبی خشک سالی را کاهش داد و با اختصاص اعتبارات لازم، امکان اجرای طرح های اساسی زیربنایی آب و خاک را فراهم ساخت.

متضررین نخست دهقانان، مالداران و باغداران اند. کمبود چوب، مواد به صنعت کاران و فابریکه ها، کمبود انرژی به خصوص انرژی آبی، اختلال در صنعت، کمبود مواد غذایی، کاهش ارزش

در کنار سایر مشکلات مردم افغانستان، خشکسالی سال روان که در اثر کاهش بارندگی ها در فصل زمستان به میان آمده و نزدیک به ۲۲ ولایات کشور را با مشکلات کمبود آب مواجه ساخته است که حتی در بعضی از نقاط مردم را وادار به ترک خانه هایشان نموده است، هشدار جدید دیگریست که نباید نادیده گرفته شود.

این در حالیهست که اکثریت مردم افغانستان زراعت پیشه بوده و از طریق کشت و زرع امرار معیشت می نمایند. نبود آب مردم را واداشته تا مواشی خود را به قیمت کم به فروش رسانده و از هراس کمبود آب مجبور به مهاجرت داخلی شوند.

با اینکه مسئله کم آبی یک پدیده جهانی است و هم اکنون بسیاری از کشورهای منطقه با این مشکل مواجه اند، ولی در افغانستان این مشکل از زمینه ها و علل خاص ریشه می گیرد. بطور کلی می توان گفت که جنگ های طولانی، عدم برنامه ریزی دقیق در قسمت زنده گی شهری، گسترش شهرک ها، ایجاد ساختمان های غیر معیاری در ولایات و پایتخت، حفر چاهای عمیق خود سر، عدم کنترل آنچه که به محیط زیست زیان می رساند مانند ایجاد کارخانه های مختلف، داش ها، کثافات، ورود و استفاده بی رویه وسایل حمل و نقل انواع موترها، وسایل حربی از جمله عواملی بوده که زیان های اساسی و ریشه ای را بر محیط زیست ببار آورده

در امر مبارزه با فساد، تلاش های همگانی نیاز است

فساد یک پدیده منفی است که شامل اعمال متعددی از جمله رشوه، اختلاس و سوی استفاده از مقام به نفع شخصی می باشد. این پدیده یکی از عوامل عقب ماندگی کشورها بشمار رفته که اضرار متعددی را متوجه اقتصاد کشورها می سازد. فساد اداری زمانی اتفاق می افتد که مسئولین و کارمندان دولتی از ظرفیت های رسمی برای مقاصد شخصی استفاده و بهره گیری نمایند. بنابر آن فساد به مفهوم استفاده غیرقانونی و غیر مجاز از قدرت و صلاحیت عمومی برای منافع شخصی است.

فسادی که در ابعاد کوچک و درون چارچوب های اجتماعی و عرف های حاکم روی می دهد؛ یعنی استفاده از ارتباطات شخصی یا استفاده از زور برای کسب فایده یک یا چند شخص می باشد. این نوع فساد مشخصاً در کشورهای در حال توسعه که در آنها کارمندان دولتی با مزد بسیار پائین مصروف فعالیت اند، مشاهده می شود.

فسادی که در دولت و ابعاد بزرگ به

اتفاق می افتد (فساد بزرگ) یاد می گردد، بدین مفهوم که این فساد در بالاترین سطوح دولت اتفاق می افتد و موجودیت نظام، قانون گذاری و اقتصادی را زیر سوال قرار میدهد. این فساد عموماً در دولت های دیکتاتوری و دولت هایی که فاقد قوانین برای جلوگیری از فساد هستند، رخ می دهد. فساد که در ساختار زنده گی روزمره مردم در اجتماع رایج و گسترده است و نشانه جرایم سازمان یافته می باشد، (فساد نظام مند یا فساد سیستماتیک) گفته می شود. این فساد در مرحله نخست به دلیل ضعف در یک سازمان یا نهاد اتفاق می افتد و می توان آن را در تقابل با فساد دانست که فقط تعدادی از کارمندان یا کارگزاران یک سازمان درگیر آن می باشند. عوامل مشوق این نوع فساد منافع متعارض، قدرت اختیاری، قدرت انحصاری، عدم شفافیت در کارها، پرداخت دستمزد ناچیز یا کم و بالاخره فرهنگ معافیت و مصونیت از مجازات می باشد.

باید گفت که تنها دولت ها مسئول کاهش

فساد نیستند، بلکه نهادهای مدنی، صاحبان مشاغل، رسانه ها و حتی شهروندان عادی کشورها نیز می توانند در کاهش و ریشه کن نمودن فساد همکاری لازم نمایند. از آنجا که فساد برای همه یک پدیده نامطلوب بشمار میرود، بناءً مبارزه با آن نیز یک مسئولیت مشترک می باشد.

سرانجام می توان گفت که مبارزه با فساد به هر سطحی که باشد، در جهت بهبود هر چه بیشتر اقتصاد کشور یک امر حتمی برای همه مردم و فرزندان صادق کشور به شمار میرود.

اقدام قاطع و متعهدانه دولت، جلوگیری سوءاستفاده تعدادی از مسئولین از خلأها، اتحاد و اتفاق افراد جامعه برای مبارزه با فساد، همکاری رسانه ها در این مورد، مجازات عاملین و... می تواند در امر مبارزه با فساد ممد واقع گردد و اقتصاد کشور را به شکل روزافزون رشد دهد. □

د افغانستان د بيارغونې صندوق سره نږدې ۲.۵ ميليارد ډالره مرسته کيږي

د افغانستان د ماليې وزارت وايي، چې مرستندويو هيوادونو او نړيوالو بنسټونو، د افغانستان د بيارغونې لپاره د مرستو د صندوق کمېټې (ARTF) په غونډه کې، له افغانستان سره د ۲.۴۸۵ ميليارد امريکايي ډالرو د مرستې ژمنه کړې.

وزير اکيل حکيمي په يو بيان کې ويلي، د افغانستان د بيارغونې د مرستې د صندوق کمېټې په ارگ کې غونډه وکړه.

د ښاغلي حکيمي پر وينا، دغه غونډه چې د ماليې وزارت او د نړيوال بانک په مشرۍ جوړه شوې وه په کې د مرستندويو هيوادونو سفيرانو او د يو شمير نړيوالو بنسټونو استازو گډون درلود.

د ماليې وزير ويلي "د دغه صندوق کمېټې، په افغانستان کې د فقر د کچې راټيټولو، د ښو خدمتونو وړاندې کولو

او هراړخيز انکشاف لپاره د ۲.۴۸۵ ميليارد ډالرو د مرستې ژمنه کړې".

ښاغلي حکيمي دغه راز ويلي، چې په دې غونډه کې د ياد صندوق کمېټې د ۱۳۹۷ نه تر ۱۳۹۹ کالونو لپاره د افغانستان د بيارغونې د صندوق د مالي همکاريو د چوکاټ سند تصويب هم کړ.

د ښاغلي حکيمي پر وينا، په دې غونډه کې د افغانستان ملاتړو هيوادونو د مالي اصلاحاتو، اقتصادي ودې او د عايدو د زياتوالي په برخو کې د افغان حکومت له لاسته راوړنو څخه هرکلی وکړ او له افغانستان سره يې د خپلو مرستو د دوام ډاډه څرگند کړ.

افزایش روابط تجارتي

افغانستان و اوزبیکستان

وزير امور تجارت خارجي اوزبیکستان با اشاره به افزایش تجارت افغانستان و اوزبیکستان گفته است که مناسبات تجارتي دو کشور

در حال توسعه میباشد.

به گزارش اسپوتنیک به نقل از خبرنامه ارگ ریاست جمهوری افغانستان، جمشید هوجایی، وزیر امور تجارت خارجی اوزبیکستان گفته است که کشورش آماده است تا در بخش های زیربنا و صنعت سمنت در افغانستان سرمایه گذاری کند.

وزیر امور تجارت خارجی اوزبیکستان، می گوید که مناسبات تجارتي میان افغانستان و اوزبیکستان در حال توسعه است.

جمشید هوجایی که در ترکیب یک هیئت ازیبیکستانی به افغانستان آمده است، روز گذشته با محمد اشرف غنی، رئیس جمهوری افغانستان و عبدالله عبدالله، رئیس اجراییه کشور دیدار نموده است.

این مقام اوزبیکستان در دیدارش با رئیس جمهور افغانستان گفته است که تجارت افغانستان و اوزبیکستان ۱۵ درصد

افزایش یافته است.

وی هم چنان گفته است که کشورش کار روی فعال سازی شش کارخانه نساجی در افغانستان را آغاز کرده است.

په بلخ کې د افغانستان او روسیې د سوداګرۍ ګلډه خونه پرانېستل شوه.

د افغانستان د سوداګرۍ او صنايعو خونې وياند صيام الدين پسرلي ازادي راډيو ته وويل چې د دغې ګلډې خونې د پرانېستلو هدف د دواړو هېوادونو ترمنځ د سوداګريزو اړيکو پراختيا او په صادراتو او وارداتو کې زياتوالي دی.

د ښاغلي پسرلي په خبره د دغې خونې په پرانېستل کېدو سره به افغان سوداګر په ډېرې اسانۍ سره وتوانېږي چې خپل اموال د روسیې مارکېټونو ته ورسوي.

د نوموړي په خبره د افغانستان او روسیې ترمنځ د دغې خونې د پرانېستې په مراسمو کې د بلخ ولايت

»

سیمه ییز چارواکو، د روسیې هېواد استازو او سوداګرو ګلېون درلود.

وزارت ترانسپورت: با آوردن اصلاحات و مبارزه با فساد عواید افزایش یافته است!

وزیر ترانسپورت کشور می گوید، با آوردن اصلاحات و مبارزه جدی در برابر فساد عواید این وزارت افزایش یافته است. در حالی که هنوز هم شماری از راننده گان از اخاذی های غیر قانونی در شاهراه ها شکایت دارند اما وزیر ترانسپورت کشور می گوید، اصلاحات جدی را به میان آورده است. حمید طهماسی در یک نشست خبری گفت بست های زائد را حذف کرده و ضمناً افراد آلوده به فساد را از این وزارت دور

کرده اند.

به گفته وی از همینرو عواید دو ربع مالی امسال افزایش چشم گیر داشته است. او افزود: "در دو ربع اول سال مالی ۱۳۹۶ ما بیش از هفت میلیون افغانی عاید داشتیم اما در دو ربع سال مالی ۱۳۹۷ ما بیش از یک میلیارد افغانی عاید داریم که در مجموع ۴۸ فیصد افزایش را نشان میدهد."

آقای طهماسی همچنان گفت بخاطر جلوگیری از فساد پارچه کمیشن جدیداً چاپ شده و مسایل ایمنی در آن جدا در نظر گرفته شده که از جعل و فساد جلوگیری خواهد شد. به گفته وی برای جلوگیری از ائتلاف عواید، بلند رفتن کیفیت خدمات ترانسپورتی استاندارد شدن جواز فعالیت شرکت های ترانسپورتی و

تسهیل شدن سیستم حمل و نقل در قانون ترانسپورت جاده تعدیلات آورده اند.

د افغانستان او پاکستان سوداګریزې اړیکې ښې شوي د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو خونه وایي، د تېر کال په پرتله د افغانستان او پاکستان ترمنځ سوداګریزو اړیکو کې د پام وړ ښه والی راغلی دی.

د دغې خونې ویاند صیام الدین پسرلي نن ازادي راډیو ته وویل چې تېر کال له پاکستان سره سوداګریزه راکړه ورکړه، د ۸۰۰ میلیونه ډالرو په شاوخوا کې وه، خو اټکل کېږي چې سړ کال د روان میلادي کال تر پایه دغه کچه یو نیم میلیارد ډالرو ته لوړه شي.

ښاغلی پسرلی زیاتوي، له نوموړي هېواد سره سوداګریزه

راکړه ورکړه، هغه مهال نوره هم زیاتېدلې شي چې پاکستان افغان سوداګریزو مالونو ته جدي ستونزې جوړې نه کړي. دا په داسې حال کې ده چې په ۲۰۱۱ میلادي کال کې د افغانستان او پاکستان ترمنځ د سوداګریزې راکړې ورکړې کچه دوه نیم میلیارد ډالرو ته رسېدلې وه.

خو د دواړو هېوادونو ترمنځ سیاسي کړکېچنو په دوه اړخیزې سوداګرۍ ناوړه اغېزې کړي او د پام وړ کموالی په کې راغلی.

■

سرچینې:

سپوټنیک نیوز ۲۰۱۸.۰۷.۰۹

آزادي راډیو چنګاښ ۱۷، ۱۳۹۷

راديو آزادی سرطان ۱۲، ۱۳۹۷

آزادي راډیو چنګاښ ۱۸، ۱۳۹۷

امريکا غږ راډیو چنګاښ ۰۵، ۱۳۹۷

عمده ترین عوامل رشد اقتصادی کشورها

مختلف کشورها دارند. گاه یافتن یک منبع جدید به مثابه ایجاد ظرفیت جدید در کشور برای تولید اجناس و خدمات جدید محسوب می‌گیرد؛ و گاه به معنای قطع وابستگی از واردات مواد اولیه از سایر کشورها و افزایش توانایی کشور در تولید کالاها می باشد.

طور مثال با ورود تکنالوژی تولید نفت و گاز از سنگ‌های نفت زا یا «نفت شیل» تعداد زیادی کشورها مانند کانادا، برازیل، آمریکا و... استفاده نموده و رفته رفته در حال توسعه صنایع وابسته به این مواد در اقتصاد کشور خود هستند و توانایی افزایش حجم تولیدات خود را در صنایع وابسته به این مواد دارند.

۲. منابع بشری: اگر رشد اقتصادی

راه آهن، مکاتب، شفاخانه ها، مراکز آموزشی، کارخانه‌ها و... به طور کلی توسعه کشور دست بکار شده و رشد اقتصادی در کشور را به ارمغان بیاورند. امروز برای اندازه گیری رشد اقتصادی از تولید ناخالص داخلی (GDP) به عنوان شاخص اصلی در مقایسه رشد اقتصادی استفاده میشود.

برای معلومات مزید خواننده گان ماهنامه بانک ذیلاً به عمده ترین عوامل رشد اقتصادی یک کشور اشاره می نمائیم:

۱. **منابع طبیعی:** تولید اجناس و خدمات مختلف در ابتدا نیازمند دسترسی به منابع اولیه مورد نیاز آنها است. کشف منابع مهمی مانند نفت و گاز، ظرفیت تولیدی اقتصاد را افزایش می‌دهد. منابع طبیعی نقشی تعیین کننده در صنایع

رشد اقتصادی یک موضوع بسیار مهم در اقتصاد کشورها است که زیربنای اصلی افزایش اشتغال، کاهش تورم و توسعه اقتصادی را در بر می‌گیرد. هرگاه میزان تولیدات یک کشور نسبت به قبل آن سیر صعودی را می‌پیماید، به آن رشد اقتصادی می‌گویند. طور مثال اگر اقتصاد کشوری در سال گذشته از یک نوع محصول ۲ عدد تولید می نمود و امسال تولید این محصول به ۳ عدد رسیده است، این امر به معنای رشد اقتصادی این کشور به میزان ۵۰ درصدی است. با افزایش تولیدات در یک کشور، تعداد افراد مورد نیاز برای کار در سیستم اقتصادی نیز افزایش یافته و وضعیت اشتغال یک کشور بهبود می‌یابد. وقتی عرضه محصولات در پی افزایش میزان تولید آن، زیاد می‌شود، قیمت محصولات نیز کاهش می‌یابد و قدرت خرید مردم افزایش می‌یابد. گاه رشد اقتصادی موجب افزایش صادرات به خارج از مرزها شده و زمینه ساز ورود اسعار به کشور می‌شود. با ورود بیشتر اسعار، قدرت اقتصادی در تامین منابع مورد نیاز در کشور افزایش یافته، دست اندرکاران و تصمیم گیرنده گان اقتصادی می‌توانند با برنامه ریزی برای توسعه زیرساخت‌های کشور، ساخت سرک ها،

معلول افزایش تولید کالا و خدمات مختلف در اقتصاد است، نیروی انسانی متخصص و ماهر علت اصلی در به وجود آمدن کالاها و خدمات جدید در اقتصاد است. توجه به نیروی انسانی و تبدیل آن به سرمایه انسانی یکی از عوامل مهم در بهبود رشد اقتصادی است. این همان عاملی است که موجب می شود جوامع پیشرفته توجه ویژه ای به آموزش داشته باشند و سرمایه گذاری وسیعی در سیستم آموزشی خویش پردازند. در حضور یک سیستم آموزشی قدرتمند اقتصاد کشورها، در حقیقت مکانیزم برای تامین سرمایه انسانی مورد نیاز و افزایش پتانسیل رشد اقتصادی خود فراهم می آورند.

۳. استفاده از تکنولوژی جدید:

یافتن روش، ابزار، وسایل و دستگاه های جدید در تولید محصولات و خدمات نوین یکی از مهم ترین فکتورها در رشد اقتصادی کشورها است. گاه ممکن است یک کشور سرمایه انسانی مناسبی داشته باشد و منبعی عظیم از ایده ها و طرح های جدید

در تولید انواع کالاها و خدمات در اختیار داشته باشد، اما سازگاری برای تبدیل این ایده ها به تکنولوژی های عملی در تولید کالاها و خدمات نباشد. بنابراین نمی توان انتظار داشت چنین کشوری قدم در مسیر رشد پایدار بگذارد. همچنین ممکن است سرمایه انسانی آنها راهی کشورهای شود که چنین سازوکاری را برای تبدیل ایده های خلاقانه به تکنولوژی کاربردی داشته باشند. بسیاری از کشورهای پیشرفته پذیرای مهندسان و نوابغ کشورهایی هستند که چنین مکانیزم در اقتصاد خود ندارند. در سال های اخیر، نرخ رشد سریع چین، تا حد زیادی مدیون به کارگیری فناوری های جدید در فرآیند تولید است.

۴. افزایش تجارت: یکی دیگر از

عوامل رشد اقتصادی توانایی یک کشور در برقراری ارتباط موثر با سایر کشورها و افزایش حجم مبادلات تجاری می باشد. هرگاه کشوری بتواند با سایر کشورها مبادلات تجاری داشته باشد، در زمینه های مختلف مهارت و فن

تجارتی تکنولوژی تولید محصولات جدید نیز وارد کشور نموده و توانایی کشور در تولید کالاها و خدمات مختلف افزایش خواهد یافت.

۵. سرمایه فیزیکی یا زیر ساخت ها:

افزایش سرمایه گذاری در سرمایه فیزیکی مانند کارخانه ها، ماشین آلات و جاده ها هزینه های فعالیت های اقتصادی را کاهش می دهد. کارخانه جات و ماشین آلات بهتر از کار فیزیکی هستند. داشتن یک سیستم توانا و قوی می تواند هزینه انتقال مواد خام یا اجناس را در سراسر کشور کاهش داده و سبب افزایش تولید ناخالص داخلی آن کشور گردد. □

محبوب الله شریفی

منابع:

۱. INVESTOPEDIA

۲. <http://www.intelligenteconomist.co/m/economic-growth>

۳. روزنامه دنیای اقتصاد شماره ۴۲۵۱ تاریخ

چاپ: ۱۳۹۶/۱۱/۵

آشنایی با مؤسسه لگاتوم و فعالیت های آن

مؤسسه لگاتوم، از سال ۲۰۰۹ تا حال، در مورد ارزیابی و میزان رفاه ۱۴۲ کشور جهان بر اساس عوامل مختلف مانند ثروت، رشد اقتصادی، کیفیت زندگی مردم پرداخته است. این در حالیست که در گذشته رفاه اقتصادی بر اساس شاخص های اقتصادی کلان سنجش میگردید. در این سنجش میزان تولید ناخالص داخلی کشورها قابل اعتبار بود، اما در این اواخر دانشمندان اقتصادی بر این نظر اند که رفاه تنها ذخیره ثروت مادی نبوده، بلکه در این عرصه شادمانی، رضایت از زندگی و امید وار بودن به زندگی بهتر در آینده را در بر می گیرد.

این مؤسسه، ۱۴۲ کشور را در امریکا، اروپا، آسیا و آفریقا با ۸ شاخص کلی و ۸۹ شاخص متغیر و خرد مورد ارزیابی قرار می دهد. این ارگان شاخص اقتصادی کشورها را در چهار بخش مانند، سیاست های اقتصاد کلان، رضایت و چشم انداز خوب اقتصادی، زیر بناهای رشد اقتصادی و مؤثریت بخش های مالی مورد ارزیابی قرار میدهد.

در این مؤسسه روی ۸ شاخص تمرکز می شود که عبارت اند از اقتصاد، کار

آفرینی و فرصت، حکمروایی، سرمایه اجتماعی، آزادی فردی، آموزش سلامت، امنیت و محیط زیست می باشند. این مؤسسه به همه شاخص های فرعی کشورها بر اساس عملکردشان نمره می دهد. هر کشوری که رفاه بالاتری را برای شهروندان اش در مواردی که در ذیل ذکر میگردد، فراهم کرده باشد، در صدر جدول قرار می گیرد. در اینجا جهت وضاحت بیشتر موضوع شاخص های تذکر رفته را مختصراً ارائه می نمایم:

اقتصاد: اقتصاد سالم علاوه بر اینکه باعث افزایش درآمد سالم می شود، سبب افزایش رفاه نیز می گردد. مؤسسه لگاتوم همچنان شاخص فرعی عملکرد یک کشور را در مورد نرخ تورم پائین، نرخ بیکاری کم و نرخ پس انداز داخلی زیاد ارزیابی می نماید و ارزیابی این متغیرها اثر مثبت و خوبی را روی رفاه افراد جامعه به جا می گذارد.

در گروه شاخص لگاتوم نام ۱۰ کشور برتر اقتصادی مانند نیوزلیند، هالیند، سویس، سویدن، دنمارک، آلمان، ناروی، انگلستان، سنگاپور و لوگزامبورک می باشند. در مقابل ۱۰ کشور بدتر در

ارزیابی این ارگان عبارت از افریقای مرکزی، یمن، موریتانی، عراق، چاد، کنگو، لسوتو، سودان، انگولا و نایجریا می باشند.

کار آفرینی: محیط کاری و فرصت مناسب باعث می شود تا شهروندان یک کشور از ایده های خود کار گرفته و فرصت های جدید و مناسبی را جهت بهبود زندگی شان بدست آورند، اما اگر در محیط کاری شان، یا در آغاز کار یا ایده شان موانع ایجاد گردد. در این صورت افراد جامعه قطعاً نمی توانند به رفاه دست یابند و به فعالیت های ابتکاری و یا فرصت های شغلی مناسب نایل گردند.

حکمروایی: بطور قاطع می توان گفت که حکمرانی اصولی و درست در رفاه یک جامعه از ارزش بالای برخوردار می باشد. در شاخص لگاتوم حکمرانی در سه بخش مانند دولت پاسخگو، مشارکت سیاسی منصفانه و حاکمیت قانون مورد ارزیابی قرار گرفته است. در این شاخص حکمرانی دموکراتیک ارزش فراوان داشته و این مؤسسه از آزادی های سیاسی، نهاد های منصف و پاسخگو که

مردم به آنها اعتماد دارند حمایت قاطع می نماید، زیرا رفاه بیشتر وابسته به حکمروایی خوب می باشد.

آموزش و پرورش: موسسه لگاتوم به این عقیده است که هر چه بیشتر در مورد نقش آموزش و پرورش در بهبود رفاه صحبت شود، هنوز هم کم است. زیرا آموزش و پرورش کودکان نقش اساسی را در روند توسعه دارد. آموزش و پرورش در شاخص لگاتوم به سه بخش، دسترسی به آموزش، کیفیت آموزش و سرمایه انسانی است، ارتباط می گیرد.

در این شاخص محاسبه می گردد که آیا کودکان برای یادگیری فرصت خوبی دارند یا خیر؟ آیا افراد جامعه از کیفیت آموزش راضی به نظر می رسند یا خیر؟

صحت و سلامتی: همینکه می گویند عقل سلیم در بدن سالم است، بسیار دقیق فرموده اند. اگر شهروندان یک کشور از سلامت ذهنی و جسمی برخوردار نباشند، آنها قطعاً در مسیر رفاه، رشد و ترقی حرکت کرده نمی توانند. روی همین علت شاخص لگاتوم وضعیت بهداشت پایه، زیرساخت های سلامتی و مراقبت از آنها، رضایت مردم از سلامت ذهنی و فیزیکی تمرکز می نماید.

امنیت: زنده گی زمانی در یک کشور با

فقدان رفاه و آسایش همراه خواهد بود که هر لحظه امکان به خطر افتادن جان و مال مردم در آن وجود داشته باشد. شاخص لگاتوم در بخش ایمنی و امنیت تمرکز جدی داشته و می گوید زمانی که محیط سیاسی و اجتماعی یک کشور با ثبات باشد، سرمایه های داخلی و خارجی در آنجا جذب گردیده و باعث تولید، توسعه و رفاه می گردد.

آزادی فردی: در شاخص لگاتوم، آزادی فردی در اجتماع ارزش زیاد دارد. در این شاخص، آزادی فردی در زمینه های انتخاب، بیان، جنبش و اعتقاد مورد توجه قرار گرفته و آزادی فردی را بر عاید سرانه تولید ناخالص داخلی و رفاه ذهنی شهروندان پیوند می دهد. این ارگان به این فکر است، هرچه آزادی های شهروندان بیشتر باشد، تأثیر بیشتر در روند توسعه خواهد داشت.

سرمایه اجتماعی: سرمایه اجتماعی یکی از شالوده های مهم اجزای جامعه را تشکیل می دهد. از دید این نهاد سرمایه اجتماعی عبارت از انسجام و مشارکت نهاد های اجتماعی است که نماد خوشبختی یک جامعه را تشکیل می دهد.

محیط زیست: از دیدگاه شاخص لگاتوم، چه کسی است که از زنده گی در محیط آلوده، نا پاک، آب آشامیدنی بی کیفیت

و استنشاق هوای آلوده لذت ببرد و احساس خوشبختی نماید. این مؤسسه، حفظ محیط زیست کشور ها توجه جدی مبذول داشته و بر اساس آن رفاه یک کشور را درجه بندی می نماید. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع

1. <http://www.daraian.com> / عنوان /

گزارش شاخص رفاه لگاتوم ۲۰۱۶: جدید

ترین رتبه ایران در میان کشورهای مرفه /

تاریخ نشر: چهارشنبه ۳ / قوس ۱۳۹۵

2. <https://tejaratnews.com> / عنوان /

شاخص لگاتوم: رفاه چیست و به چه

کشوری مرفه میگوییم / نویسنده محیا

وروانی

3. <http://modir-mba.com> / عنوان:

رتبه بندی کشور ها بر اساس شاخص رفاه

لگاتوم - سال ۲۰۱۶

د رهبرۍ تيوريگانو ته يوه لنډه کتنه

تاج محمد تمکين

د افغانستان بانک د ختيځ زون اقتصادپوه

عملي کار وخت راشي نو سازمانونه رهبري کوونکي (مدیران leading managers) رامنځته کوي او رهبري کوونکي مدیران د دوی لپاره د د موخو د تعقيب لپاره ډیر اهمیت لري. ویلی شو چې مدیران د شریکو اهدافو لپاره د معلوماتو تحلیل، تصمیم نیونه او سرچینې ځانگړې کوي، ولې رهبران له خپل نفوذ څخه ګټه اخلي او خلک د ګډو موخو د ترلاسه کولو لپاره کاروي.

په رهبرۍ کې مهم عناصر عبارت دي له:

- د تصمیم نیونې عنصر چې پخپل وخت مناسبه پریکړه کوي
- د ننګونو سره د مخامخ کیدو وړتیاوې
- ګډ کار کولو وړتیا چې مونږ ورته ټیم ورک هم وايي
- نوښت رامنځته کول یعنې د موخو د ترلاسه کولو په پار له نوو مېتودونو څخه کار اخیستل
- د کارمندانو تشویقول یعنې د موخو دلاسته راوړلو لپاره یې هڅول
- سترو موخو ترلاسه کولو هبله لرل
- لرلید ټاکل یعنې چې اداره تر کوم ځایه پورې ځان رسول غواړي
- ستراتیژیو سره کار لرل

رهبر تل د ننګونو او ستونزو د حل لپاره داسې نوښتونه کاروي چې د ګډو موخو دلاسته راوړلو په خاطر ډیر ګټور

رهبري یا leadership د سازمان د کچې څخه نیولې د یو هېواد او آن په نړیواله کچه یو مهم عنصر دی. د نړۍ بېلابېلو اقتصادپوهانو د رهبرۍ بېلابېل تعریفونه وړاندې کړي دي، لکه نارت هاوس وایي، رهبري هغه پروسه ده چې په کې د فرد لخوا نور خلک د ګډو موخو د ترلاسه کولو لپاره هڅول کېږي. یوکل وایي "رهبري د تشویق پروسه ده چې بنيایي څه وشي او څنګه وشي، تر څو موخې په اسانۍ سره ترلاسه شي." رهبر په خپله داسې ځانګړتیا لري چې کله یو کار ته مخه کوي، پلویان په خپله خوښه له رهبر مخکې د هغه کار د ترسره کولو لپاره ځان مخکې کوي. رهبر په یو سازمان کې او آن د یوه هېواد په کچه ځانګړی شخصیت لري، په دې مانا چې د رهبر لپاره خلک په خپله خوښه درناوی او احترام کوي. ځینې پوهان مدیریت او رهبرۍ تر منځ د ستر توپیر څخه یادونه کوي، ولې ځینې یې بیا رول مساوي ګڼي. لکه نارت هاوس وایي، سره له دې چې مدیریت او رهبرۍ به خپل منځ کې لږ توپیر ولري، خو مونږ یې رول مساوي ګڼو، او په توپیر یې زیات تاکید نه کوو، او د موخو د ترلاسه کولو لپاره دواړه اړین دي. همدا شان بل عالم کوټر وایي چې مدیریت او رهبري کې ټول خلک یو شان نه وي، شرکتونه دواړو ډلو ته اهمیت ورکوي. کله چې

- تمامیږي، ځکه رهبر یو ځانګړی اغیز لري او په خپل سازمان کې د ټولو لپاره د درناوي وړ وي. د دې ترڅنګ د مدیریت عناصرو باندې هم رڼا اچوو
- د کړنو او فعالیتونو پلاټګذاري
- په دندو د وړ اشخاصو ګمارل، تر څو اهداف ترلاسه شي
- د کړنو او فعالیتونو تنظیمول
- بودجه جوړونه
- راپور ورکول، تر څو د کړنو په پرمختګ لوړ پوړي چارواکي او اړونده خلک خبر شي
- د کړنو لپاره لارښوونه
- کنترول یعنې د روانو او پلان شوو کړنو تر منځ توپیر کمول.

اوس پوښتنه را ولاړیږي چې څنګه ځینې خلک د رهبرۍ د ځانګړتیاوو څخه

برخمن وي او ځينې بيا ترې واټن لري. د همدې موضوعاتو په اړه پوهانو د رهبرۍ په اړه بېلابېلې تيوريگانې بيان کړې دي لکه

۱- د گريټ من تيوريانې The Great Man theories

دا تيوريانې د رهبرۍ په اړه له لومړنيو تيوريانو له ټولگې څخه شمېرل کېږي او دا تيوريانې په قاطع بڼې سره وايي چې رهبران جوړېږي نه، بلکه زيږيږي.

“Leaders are born not created” د دې تيوريانو په اساس رهبران د داسې ځانگړتياوو څخه برخمن وي چې هغه د نورو سره څرگند توپير لري او دغه ځانگړتياوې، ځانگړی اعتماد، استعداد او همدا شان نور ټولنيز مهارتونه دي چې رهبر يې په طبيعي ډول له ځان سره لري.

۲- د ځانگړتياوو تيوريانې (Traits theories)

دا تيوريانې د گريټ من تيوريانوسره تقريبا ورته والی لري. د دې تيوريانو پربنسټ چې ځينې خلک په ميراثي شکل سره ځينې ځانگړتياوې او وړتياوې لري چې د رهبرۍ لپاره ځانگړی کېږي. ددې تيوري په اساس ځينې شخصيتونه غيرعادي ځانگړتياوې په ارثي ډول د رهبرۍ لپاره لري، لکه په ځان باور او اعتماد، حوصله، استعداد او ځينې نورې وړتياوې.

احتمالي تيوريانې (Contingency Theories)

د دې تيوري پربنسټ رهبري کول د حالاتو پورې اړوند دي او رهبري بېلابېل

ډولونه لري. د دې تيوريانو په اساس رهبري يو ډول د ټولو حالاتو لپاره علی السويه مناسب نده، بلکې بېلابېلو حالاتو او شرايطو ته په کتلو د رهبرۍ ډول او پاليسي توپير لري. نو په همدې اساس د بېلابېلو حالاتو لپاره بېلابېل ډولونه شتون لري. بڼه رهبران لومړی اړتياوو او شرايطو ته گوري او بيا حالاتو ته په کتو پرمخ درومي.

۳- روشي تيوريانې (Behavioral Theories)

د دې تيوريانو په اساس داسې مفهوم اخېستل کېږي چې رهبران جوړېږي او زيږول يې شرط نه دی، دا تيوريانې د گريټ من د تيوريانو سره په ټکر کې دي. دا ډول تيوريانې د رهبر د فکر په ځای د هغه عمل ته گوري او خلک کولای شي د رهبرۍ ځانگړتياوې زده کړي او د بېلابېلو زده کړو له لارې په ځان کې د رهبرۍ خصوصيات پيدا کړي.

۴- وضعيتي تيوريانې (Situational theories)

د دې تيوريانو پربنسټ چې رهبر د کړنو غوره ټاکنه کوي او هغه هم چې له حالاتو سره مناسب وي. لکه د مثال په ډول کله چې د گروپ اکثره غړي تجربه کار او لوړ تحصيل ولري، نو د رهبرۍ ديموکراتيک ستايل (هغه ستايل دی چې د هر چا نظر ته د قدر په سترگه کتل کېږي او غوره نظر انتخابېږي) ولري، خو کله چې رهبر پوهيږي چې د گروپ غړي تمبل وي، نو بيا صلاحيت

لرونکی ستايل غوره گڼل کېږي.

۵- اشتراکي تيوريانې Participative Theories)

د دې تيوريانو پربنسټ رهبر بايد ټيم ورک يا گروپ ورک (گروپي کار) يا ډله ايز کار ته کارمندان وهڅوي، خو د موخو د ترلاسه کولو لپاره د ادارې ټول غړي دننه وي. په دې تيوريانو کې ويل کېږي چې بڼه رهبر هغه دی چې د نورو د نظرياتو د ترلاسه کولو لپاره آزادي ورکړي.

۶- مديريتي تيوريانې (Management Theories)

دا تيوريانې د نظارت په پروسه تاکيد کوي او همدا شان په سازمان کې د ډله ايز کار مثریت ته گوري. د دې تيوري پر اساس اداره يا سازمان کې بايد د مکافاتو او مجازاتو نظام موجود وي.

۷- د اړيکو تيوريانې (Relationship Theories)

دا تيوريانې د رهبر او د هغه د متابعينو په اړيکه باندې ډير تمرکز لري. د اهدافو په نظر کې نيولو سره رهبر خلک هڅوي، خو په هکله پرمخ ولاړ شي. د دې تيوري په اساس رهبر عمل ته ډير اهميت ورکوي او زياتوي چې رهبر ځانگړي اخلاق او ټولنيز صفات لري.

تيوري که هره يوه وي، خو يوه خبره پکې مشترکه ده چې رهبر د اهدافو د حصول لپاره ځانگړي خصوصيات لري چې دغه خصوصيات يې د ټولنې د نورو کسانو په پرتله غوره کوي. □

کلید حل مشکلات اقتصادی ما در کجاست؟

مشتري داشته باشد، توليد ملي افزايش مي يابد، غرور ملي حفظ شده، اشتغال کشور را تأمين و جوانان و نيروي متخصص در داخل کشور مصروف مي شوند.

راه حل اساسي بيرون رفت از مشکلات، قبل از هر چيزي باور به اين که کلید حل مشکل اقتصادي در داخل کشور و در اراده مردم و مسئولين است. بين متکي شدن و وابسته شدن به بيگانگان و مسئله همکاري و تعامل با آنها بايد مرزبندي بسيار روشن و مشخصي وجود داشته باشد. مي توان در همه زمينه ها از ظرفيت هاي دولت هايي که خيلي با کشور ما همراه و همکار هم نيستند، بهره برد به شرط آن که از اندیشه، اراده مستقل و اعتماد به نفس برخوردار باشند.

با توجه به برخورداری کشور از منابع و ثروت هاي طبيعي مانند گاز، معادن و ... بايد اين ثروت هاي طبيعي در داخل کشور تا مرحله مصرف ساخت و ساز شوند که هم اشتغالزايي را رشد مي دهد و هم سود بيشترى نصيب شهروندان کشور شده و سپس به خارج صادر شوند. جهت تحقق اهداف فوق، کشور به مردم سخت کوش، بااراده و پابند به اصول و ارزش هاي ملي نياز دارد تا با عزم ملي جهت حل مشکلات اقتصادي بوجود آمده اقدام جدی نمايند. □

منابع:

1. <http://farsnews.com> / عنوان / کلید حل مشکلات در دستان مردم

و مسئولان / تاريخ نشر ۱۹ / ۲ / ۱۳۹۷

2. <https://www.pajwok.com> / عنوان / غني: سرمايه گذاري داخلي

و خارجي کلید حل مشکلات اقتصادي ماست / تاريخ نشر ۴ / اپريل

۲۰۱۶

3. <https://habbnmaher> / عنوان / کلید حل مشکلات در چيست /

تاريخ نشر ۹ / ۲ / ۱۳۹۴

هيچ کشوري نيست که به مشکل اقتصادي روبرو نگردد، اما کلید حل مشکلات اقتصادي همه کشور ها در دست مردم و به خصوص مسئولين آن مي باشد. دانشمندان اقتصادي به اين عقیده اند که توليد ملي يکي از مهم ترين و کلیدی ترين مؤلفه هايي اقتصادي است که توجه به آن، بهبود وضعيت اقتصادي و ايجاد فرصت هاي شغلي جديد را در پي دارد. توليد ملي، نتيجه اش به گردش در آوردن چرخ هاي توليدي، رفع مشکلات اقتصادي، ايجاد اشتغال و رفع بيکاري مي باشد.

مصرف کالاهای خارجي و توجه نکردن به توليدات داخلي مانند ويروسي است که در صورت مهار نشدن آن، تبعات بدی بر همه جنبه هاي اقتصادي، اجتماعي، فرهنگي و حتي سياسي کشور مي گذارد، بعضي اوقات، بسياري از توليدکننده گان داخلي، محصولات خود را با نام و نشان کالاهای خارجي به بازار عرضه مي نمايند. در حالي که کشورهای توسعه يافته جهان توليدات داخلي خود را يک افتخار و امتياز پنداشته، به نام خود به خارج صادر مي کنند.

حمایت از توليدکننده گان داخلي، رقابت پذير ساختن کالاهای، افزايش کيفيت و بهبود کالاهای، مرغوب سازي کالای داخلي، رونق توليد ملي از طريق اعتبار بخشيدن به محصولات داخلي و جلب اعتماد مصرف کننده به کيفيت کالاهای داخلي، استفاده از ظرفيت رسانه ملي در آگاهي بخشي مستمر به مصرف کننده از جمله عواملی است که مي تواند در پيشرفت حمايت از کالای داخلي نقش اساسي داشته باشد.

هرگونه خريد و مصرف کالای خارجي فقط به معنای خريد يک کالای لوکس با برند خارجي و سلیقه شخصي نيست، بلکه در واقع به معنای از کار انداختن چرخ توليد ملي و در نتيجه بيکار شدن جوانان اين مرز و بوم است. اگر کالای داخلي در کشور

فرار از مالیات، فرار از رفاه اجتماعی

اقتصاد دانان به این باور اند که اقتصاد وابسته به مالیات، پاکترین نوع اقتصاد بوده و نیاز به ایجاد زیر ساخت های چون اشتغال آفرینی، کسب و کار و غیره را دارد، به این شرط که شهروندان کشور از درآمد شغل و کسب و کار خود مالیات بپردازند. بر اساس نظریه اکثر دانشمندان، تکیه دولت ها بر درآمد های مالیاتی، از محور های مهم توسعه اقتصادی بشمار می رود.

کشورهای که اقتصاد آنها بر پایه یک محصولی استوار است، بسیار آسیب پذیر می باشند. با پائین و بالا شدن قیمت آن محصول و کاهش در تقاضای آن، اقتصاد آن کشور به شدت تحت تأثیر قرار می گیرد. همچنان، در صورتی که درآمد یک کشور تک محصولی افزایش یابد، تقاضا برای کالا های مصرفی هم بیشتر می گردد، که این امر باعث رکود بازار تولید کننده گان داخلی آن کشور می گردد.

دولتها می توانند با دریافت مالیات، مصارف خدمات مورد ضرورت جامعه مانند امنیت، خدمات صحتی و درمانی، خدمات آموزشی، عمرانی، راه سازی و... را تأمین نمایند. اگر مصارف کشور

ها از طریق مالیات تأمین نگردد، در مسیر رشد اقتصادی آنها موانع ایجاد گردیده یا هم سرعت روند رشد آنها با کندی مواجه می شود.

ایجاد احساس رضایت در میان مردم بخاطر پرداخت مالیات و به تعقیب آن کاهش فرار های مالیاتی، یکی از بهترین گزینه های جلوگیری از فرار مالیاتی است. برعکس عدم پرداخت مالیات و آثار سوء آن باعث عدم ارائه خدمات اجتماعی مطلوب برای یک جامعه می گردد.

یک حقیقت مسلم است که هر گونه تلاش های قانونی و غیر قانونی جهت طفره رفتن از پرداخت مالیات، به هر نحوی که باشد، فرار مالیاتی شمرده می شود. بررسی ها نشان داده است که فرار مالیاتی در تمام کشور ها یکسان و مشترک می باشد. عموماً مالیات که جهت توزیع درآمد ها وضع می گردد، اگر سیستم وضع مالیات دارای پایه های ضعیف و نرخ های بالا تری باشند، اینگونه مالیات قابلیت های فرار مالیاتی دارند.

ایراد در ساختار اجرایی، عدم شفافیت در قوانین و مقرره ها، تغییر و جابجایی مداوم قوانین مالیات، پنهان بودن بسیاری از فعالیت های اقتصادی توسط افراد حقیقی و حقوقی، همه و همه مواردی اند که سبب گسترش فرار مالیاتی می گردند.

پس برای جلوگیری از این پدیده شوم اقتصادی چه باید کرد؟ باید گفت که یکی از راه های مؤثر در این عرصه تدوین قانون با ضمانت اجرایی قوی جهت برخورد با متخلفان می باشد. همچنان در این عرصه لازم است تا بانک اطلاعاتی جامع و فراگیر که تمام فعالیت های اقتصادی تأدیه کننده گان ثبت و تمام اطلاعات در این بانک ذخیره گردد، ایجاد شود تا در صورت ضرورت به «

شکل آنلاین در سراسر کشور در دسترس واحد های مالیاتی قرار گیرد.

راه های مؤثر دیگر برای جلوگیری از فرار مالیاتی، عبارت از تعمیم فرهنگ جلوگیری از فرار مالیاتی و افشا فراریان مالیاتی می باشد. گرفتن تصمیم قاطعانه در مورد عدم بخشندگی جرایم مالیاتی و جدیت رفتار قانونی با آنها، ایجاد ثبات در قوانین و مقرره های مالیاتی می تواند از ضرر های فرار مالیاتی جلوگیری نماید.

با کاربرد دقیق سیستم مالیاتی تغییرات اساسی در ابعاد مختلف جامعه بوجود آمده و این تغییرات و پیشرفت های اقتصادی وابستگی عمیق و نا گسستگی به برنامه دقیق مالیاتی دارد، زیرا درآمد های مالیاتی بهترین درآمد ها برای دولت ها محسوب می گردد. اما وصول مالیات از طرف دولت و پرداخت آن از سوی مردم یک هم سویی و همکاری مشترک را می طلبد. باید یاد آور شد که ارگان های مالیاتی همیشه بخاطر رضایت مودیان و طریق جمع آوری مالیات طرح های متعددی را در دستور کار خویش قرار داده اند.

فلسفه دریافت مالیات عبارت از تأمین مالی گروه های ضعیف درآمدی، از طریق گروه های بالا دست و با درآمد بالا می باشد. در سراسر جهان از مالیات به عنوان ابزاری برای کاهش اختلاف طبقاتی استفاده بعمل می آید. ثروتمندان مالیات

بیشتری پرداخت می کنند و از طریق باز توزیع آن به افراد کم درآمد، فاصله طبقاتی از بین می رود. کشور های که دریافت مالیات را جدی نگرفته اند، یاقب مانده اند یا هم در حال توسعه باقی مانده اند.

اکثر کشور ها از طریق مالیات بر درآمد افراد مرفه برای بهبود وضع زنده گی طبقات بی بضاعت را تلاش می نماید و اعتدال بیشتری را از طریق توزیع درآمد بین طبقات مختلف برقرار نموده اند. در کشور های که مردم از امکانات بیشتر استفاده می نمایند، به همان اندازه مالیات بیشتر می پردازند، که این امر در اکثر کشور های پیشرفته به حیث یک اصل پذیرفته شده است.

پدیده فرار مالیاتی از سال ها به این طرف در کشور ما ادامه داشته و به یک عادت تبدیل شده است که از بین بردن آن امر ساده نیست. این پدیده در صورتی از بین می رود که یک فرا خوان عمومی با تمام امکانات دولتی و اراده مردم به میان آید. اگر ما کشوری داشته باشیم که اقتصاد ما از کمک ها و مساعدت های کشور های بیرونی و اتکاء به معدن و زراعت نجات یابد، باید سیستم مالیاتی شفاف داشته باشیم و گام های مؤثر در راستای توسعه پایدار و آبادانی کشور برداریم. □
منابع:

1. <https://parmisit.com> / عنوان: آیا نقش مالیات در کاهش فاصله طبقاتی و افزایش عدالت اجتماعی مؤثر بوده است؟ تاریخ نشر ۲۵ / جدی / ۱۳۹۵
2. <https://iranecinomist.com> / عنوان: نقش مالیات در تحقق عدالت اجتماعی - تاریخ نشر ۲۷ حوت ۱۳۹۶
3. <https://parmististic.com> / عنوان: نقش مالیات بر ارزش افزوده در برقراری عدالت / تاریخ نشر ۲۶ / حمل / ۱۳۹۶

ورزش و اقتصاد

ورزش آمار و ارقام چشمگیری دیده می شود. صاحبان شرکت ها و صنایع خرد و بزرگ تولیدی و تجاری در نقش اسپانسر در زمان تماشای مسابقات ورزشی نقش اساسی را ادا می نمایند. در اماکن ورزشی بسیاری از قراردادهای تجاری منعقد می گردد.

در شرایط امروزی در توسعه صنعت و تجارت تبلیغات نقش اساسی را دارد، روی هم رفته ورزش نیز به مثابه یکی از مؤثرترین وسیله تبلیغاتی مورد استفاده شرکت ها و مؤسسات بزرگ تجارتي قرار گرفته است. چنانچه در این مورد یکی از معروف ترین روزنامه ورزشی ایتالیا بنام (گازتادلو سپورت) می نویسد: فوتبال نه تنها یک سپورت مورد عشق و علاقه است، بلکه کارت اعتباری خارق العاده است که از طریق آن می توان معاملات تجارتي و اقتصادی را ساده تر ساخته و در ضمن اقتصاد جهانی را نیز تحت شعاع قرار داد.

در بیشتر اوقات تولید انواع کالاهای ورزشی، دستمزد ها، جوایز، ساخت و ساز ورزش گاه های بزرگ توریزم و مسافرت، حضور تماشاچیان، فروش تکت های مسابقات، مصارف مطبوعات

گذاری زیربنایی نموده اند. همین امر سبب تداوم موفقیت این کشور ها در سطح بین المللی بوده و در حال حاضر ورزش بخش مهمی از کالا ها، خدمات، درآمدها، رسانه ها، مشاغل و سایر امور مرتبط با دانش صنعت و اقتصاد را به خود اختصاص داده است.

ورزش در دنیای امروزی علاوه بر عرصه تبلیغات، به عنوان صنعت سودآور در تولید نیازهای جامعه، مورد قبول واقع گردیده است. در سطح کل ساختار های صنعتی و اقتصادی جامعه، مانند سیاست در دنیای امروز ارتباط متقابلی با ورزش پیدا کرده و توسعه اقتصادی و صنعتی در جامعه بر ارتقای کیفیت ورزش تأثیر گذار می باشند. همچنان ورزش همگانی عامل مؤثری جهت تأمین نیروی انسانی سالم و با نشاط شده و در نتیجه سبب شکوفایی صنعت و اقتصاد جامعه می گردد.

همه روزه در گزارش های روزانه یا هم سالانه ورزش و یا مسابقات ورزشی در سطح ملی و فراملی در مورد مصارف

ورزش با ابعاد مختلف اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی به ترتیبی که بخش عمده از جمعیت جهان را در بخش های مانند ورزشکار حرفه ای، مربی، سرپرست، تماشاگر، داکتر، مدیر، متخصص مالی، روان شناس، جامعه شناس، برگزار کننده رویداد های ورزشی، سرمایه گذاری در امر بخش رویداد های ورزشی، اسپانسر مالی، شرکت تبلیغاتی، سیاستمدار، وزیر و رئیس جمهور را بخود جلب نموده است. این صنعت برای اقشار مختلف مانند کارگزاران اقتصادی، سیاستمداران، متفکرین، تولید کننده گان اجتماعی و فرهنگی از جنبه های مختلف جذابیت دارد، که در مورد می توان از رویداد های مهم ورزشی دنیا از برگزاری مسابقات المپیک نام برد.

ورزش در پرورش نسل جوان به عنوان سرمایه انسانی مورد توجه کشور های ثروتمند و صنعتی جهان بوده و آنها در زمینه ایجاد تسهیلات ورزشی سرمایه

ورزشی، خرید و فروش بازیکنان، تولید بی حد و حصر انواع کالاهای ورزشی، مانند: بوت، کرمچ، لباس، پرچم، همه و همه بخش مهمی از صنعت و اقتصاد ورزش را تشکیل می دهند.

ورزش به منزله یکی از عناصر مهم اجتماعی بشمار می رود که با بخش اقتصاد، توسعه و صنعت در ارتباط بوده و کارکردهای اقتصادی آن متناسب با نظام اقتصادی، صنعتی و سیاسی می باشد. به عبارتی دیگر، ورزش عبارت از پدیده است که بخش مهمی از کالاهای، خدمات، درآمدها، رسانه ها، مشاغل و سایر امور مرتبط با دانش صنعت و اقتصاد را به خود اختصاص و به عنوان صنعت سودآور در تولید نیازمندی های جامعه مورد استقبال همه قرار گرفته است.

مؤسسه MBS انگلستان اولین مؤسسه است که در بخش اقتصاد و صنعت مرتبط با ورزش فعالیت اش را آغاز نموده و دوره تحصیلی را در بخش های اقتصاد ورزش و مدیریت ورزش پایه گذاری نمود. هدف از پایه گذاری این رشته تربیت متخصصان حرفه ای بوده که بتوانند در بخش های اقتصادی مدیریتی و تبلیغاتی با فدراسیون های مختلف کشور

های مختلف همکاری کنند. همچنان مؤسسه آموزشی ایف ایجوکیشن استرالیا هم یکی از مؤسسات پیشقدم در تربیت متخصصان و علوم مدیریت و برنامه ریزی رشته های مختلف ورزشی است.

در ارتباط با موضوعات اقتصادی ورزش کمپنی های زیادی در جهان فعالیت می نمایند که تعداد بیشتر از این شرکت ها با سرمایه گذاری های کلان سود سرشاری را از این مدرک بدست می آورند. بر اساس رده بندی نشریه فوربس که یکی از معتبرترین نشریه های جهان است، در سال ۲۰۱۷ ارقامی را در ارتباط با سرمایه گذاری های کلان بعضی کشور ها در مورد ورزش منتشر کرده که مختصراً به آن اشاره می شود.

شرکت (نایکی) امریکایی در بخش تولیدات ورزشی ۲۹.۶ میلیارد دلار، شبکه ورزشی ای ایس پی ان امریکایی ۱۵.۸ میلیارد دلار، شرکت تولید کننده لوازم ورزشی ادیداس جرمنی ۷.۹ میلیارد دلار، شرکت اسکای سپورت انگلستان ۵.۵ میلیارد دلار، شرکت اندر آرمر امریکایی ۴.۵ میلیارد دلار، شرکت میجر لیک بیسبال امریکایی ۲.۴ میلیارد دلار، شبکه تلویزیونی یو نی یس امریکایی ۱.۴ میلیارد

دلار، شرکت ریباک جرمنی ۸۰۰ میلیون دلار و شرکت ان ای اس ان امریکایی ۶۵۰ میلیون دلار امریکایی را در این عرصه سرمایه گذاری نموده اند.

در افغانستان نیز ورزش، اثرات مستقیم و ملموسی در بخش های اقتصادی و اجتماعی مانند تولید ناخالص داخلی، کاهش مصارف درمانی و... گذاشته است. بناءً ورزش در کشور به عنوان یک صنعت پول ساز قادر است بسیاری از مشکلات اقتصادی و فرهنگی جامعه ما را از بین ببرد. □

منابع:

1. <http://radiovarzesh.ir> / عنوان نقش صنعت ورزش در اقتصاد کشور / ساعت نشر ۲۰ / ۳ / ۱۳۹۶
2. <https://donye-e-eqtesad.com> / مجله شماره ۴۳۴۶ / عنوان - سهم ورزش در اقتصاد / تاریخ نشر ۲۰ / ۳ / ۱۳۹۷
3. <http://www.civilica.com> / عنوان - بررسی ابعاد اقتصاد ورزش / تاریخ نشر / سال ۱۳۹۴

پول افغانی نشانه افتخار،
اقتدار و هویت ملی ماست!

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال دوازدېم شماره ۱۳۳، سرطان ۱۳۹۷

د ټولو افغانانو څخه غوښتل کېږي خو په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانو کار واخلي، ځکه چې افغانی په سیمه کې یوه با ثباته پیسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونه په ثبات کې ګټوره تمامېږي.